

BIM Atzeneta del Maestrat

Època XI N° 19 - agost/octubre 2021

La AODL informa

A Atzeneta cal saber

Les nostres esportistes

Gent d'ací

Ens conten des del Col.legi

Medi Ambient

Des de la UJI

Les associacions parlen

Des del Casal Popular

Els nostres artistes

Des de la Cooperativa

El temps i la Meteo a Atzeneta

APROVAT EL NOU INSTITUT PER A ATZENETA

ATZENETA PROTAGONISTA EN "A PUNT"

Agenda

HORARIS

AJUNTAMENT

De dilluns a divendres de 9 h a 14 h.
Dissabte de 9h a 13 h.

www.atzenetadelmaestrat.es

Facebook: Ajuntament d'Atzeneta del Maestrat

ESCOMBRERIES

A partir de les 20 h.

RECOLLIDA D'OBJECTES VOLUMINOSOS

El quart dimecres de cada mes.

CEMENTERI

Tots els diumenges (hivern de 15 h a 17 h i estiu de 16 h a 18 h).

ALTRES SERVEIS A L'AJUNTAMENT

SERVEIS SOCIALS

Dilluns de 9 h a 13'30 h i dimecres amb cita previa (722739456) a la 2ª planta de l'ajuntament.

ARQUITECTA MUNICIPAL

Dimarts de 10 h a 14 h a l'ajuntament.

VETERINARI

Dimecres de 10 h a 11 h a l'ajuntament.

NOTARI

Dijous cada 15 dies a l'ajuntament.

TELÈFONS D'INTERÉS

AJUNTAMENT 964 37 00 18

CENTRE DE DIA 964 37 09 19

CENTRE DE SALUT 964 37 05 43

GUÀRDIES 698 614 472

FARMÀCIA 964 37 00 54

COL·LEGI PÚBLIC 964 73 82 50

BANKIA 964 37 00 53

BBVA 629 005 298

BANTIERRA 964 37 01 64

GUÀRDIA CIVIL 964 37 00 63
062

CASA ABADIA 964 37 03 36

EXTENSIÓ AGRÀRIA 964 39 96 90

AUTOS HICID 964 20 01 22

EMERGÈNCIES 112

INFORMACIÓ 012

HOSPITAL GENERAL 964 72 50 00

HOSPITAL PROVINCIAL 964 35 97 00

HORARI D'AUTOBUSOS

ATZENETA-L'ALCORA-CASTELLÓ

ATZENETA

Eixida 6'30 h

L'ALCORA

Arribada 7'30 h
Eixida 7'35 h

CASTELLÓ

Arribada 8'00 h
Eixida 18'00 h

ATZENETA

Arribada 19'30 h

VISTABELLA-ATZENETA-CASTELLÓ

VISTABELLA

Eixida 6'00 h

ATZENETA

Arribada 6'50 h
Eixida 7'00 h

CASTELLÓ

Arribada 8'30 h
Eixida 15'30 h

ATZENETA

Arribada 16'50 h
Eixida 17'00 h

VISTABELLA

Arribada 18'00 h

Edició: Ajuntament d'Atzeneta

Coordinació: www.teescribologuequieras.com

Impressió: Paperam Impressions

Disseny: Juan Gil

La gent que fem aquest BIM volem que estiga obert al major nombre d'opinions. Tot aquell que vulga col·laborar, de qualsevol manera, ens ho pot fer arribar a l'ajuntament o a l'adreça electrònica bimatzeneta@gmail.com.

Col·laboracions, incloses les fotogràfiques, d'aquest número:

Associació d'ames de casa (Tere Vayá), Melchor Rovira, Carmen Rovira Monfort, Paco Esteller, Pilar Ferreres, Miguel Ángel Moliner, Paco Usó, Arcadio Vidal, Rafa Gil Marín, Neus Bartoll, Eliseu Bellés Martí, Eladi Roca, Leo Gil Saura, Xavi Pallarés, Leo Gil Bertrán, Víctor Peris, Vicent Bernat

AFEGIR FONAMENTS

Al novembre, pocs recorden ja les festes d'agost. Màximament si les passades venien etiquetades amb els minvaments pandèmics, sense opció a entremesclar-se de més, amb les multituds controlades i amb el cansament de la població davant el durador de la situació. Volem pensar que les passades han sigut les últimes festes amb limitacions d'aforament, contacte, horaris i velocitat, encara que pensem en les de 2020 i ens hem engolit unes altres amb les mateixes restriccions. Sense ànim de pontificar, la pandèmia sembla tindre els virus comptats i encara que prevalga residualment, assimilada la seua incidència a la d'altres malalties clàssiques, sembla que la seua decrepitud serà el nostre ressorgir.

No obstant això a les traves perquè el lúdic se soltara la cabellera, les festes van exhibir tot el múscul que permetia la situació, amb actuacions cadascuna de les nits al pati de les Escoles Velles, amb la celebració d'alguns actes infantils i els corresponents a les celebracions religioses en honor al patró.

Però ara està sent ja novembre, un mes anodí, en el qual la llum decau i en alguns dies ja pinta el tradicional gebre atzenetí els paisatges de rigor. No obstant això, el poble presenta un bon color laboral, d'iniciatives i d'una continuïtat ampla en l'agenda municipal que manté una velocitat de creuer per a no perdre-li el pas al progrés, a les subvencions, a les millores i a la despoblació.

Pel que concerneix aquesta última, s'ha necessitat d'una pandèmia per a revertir la pèrdua de població. Tant és així, que en el moment d'articular aquesta editorial, les altes (naixements i nous empadronaments) sumen 51 en el que va d'any i les baixes (defuncions més "desempadronaments") 48. El balanç semblarà po-

bre, però venim d'una rastrera d'anys amb saldo negatiu i qualsevol inversió de la tendència resulta un excel·lent senyal que el procés repoblador puga continuar.

No són poques les persones que han optat per triar Atzeneta com el seu lloc de residència en 2021. I encara que la conjuntura de la pandèmia ha sigut el detonant, calia estar preparat per a acollir. Una profusió de serveis, unes comunicacions tant viàries com telemàtiques molt millorades i l'estar situats a una distància salvable diàriament de les zones costaneres ha possibilitat el creixement. Vol això dir que encara que el futur vinga revestit de l'imprevist, millor si t'ensampa preparat.

Aqueixa tasca d'enfortiment municipal continua més puixant que mai amb el projecte per a l'assignació de 450.000 euros per al lloguer i rehabilitació d'habitatges per a joves, circumstància immobiliària que vindria a pal·liar l'escassetat d'habitatge.

Treballar sense conflictes partidistes, sense conflictes ideològics, aqueixa sembla ser la clau d'una bona gestió del públic. Haurien d'aprendre "els majors" de l'eficàcia gestora del municipalisme modest en demografia, però ampli en eficàcia.

Atzeneta no sols creix, sinó que aferma els fonaments per a créixer més.

L'AODL informa

Des de l'ESPAI LABORA es fa saber

Durant la pandèmia la renovació era automàtica, però a partir de novembre la renovació de la demanda haurà de fer-se com abans de la pandèmia, haurà de practicar-se el dia que es recull en el DARDE.

El més còmode és baixar **l'app PUNT LABORA** i des del mòbil es pot renovar la demanda i moltes coses més: buscar cursos, buscar treball, traure certificats, inscriure's després de treballar, etc.

Des del PC quan s'entra en PUNT LABORA i ens identifiquem amb DNI/NIE i pin (DARDE) tenim accés al mateix que l'app i a més a l'auto entrevista (cosa que no es pot accedir des de l'APP). Aquest accés a l'auto entrevista ens permet actualitzar les nostres dades des de casa i simplement caldrà escanejar els documents per poder justificar la informació que s'actualitza.

No obstant això, no cal desplaçar-se a l'ESPAI LABORA a Castelló per a renovar la demanda, simplement **telefonant al 963866000** (equivalent al 012) els ho faran sense problemes, i a més els enviaran un SMS de confirmació perquè es queden tranquils.

També cal saber que qualsevol demandant encara que treballa un sol dia, ja causa baixa de la demanda i caldrà tornar a donar-se d'alta i inscriure's de nou.

Us informem que des de les oficines municipals us seguirem ajudant en la vostra renovació com fins ara.

L'AODL

Pilar Ferreres Garcia

A Atzeneta cal saber

Cacera de porc senglar

El Club de Caçadors ha continuat fent caceres de porc senglar a distintes zones del terme: les Foies, el Juncar, o el Pou de la Riba...

Mediterranean Epic

Diumenge 3 d'octubre, va transcórrer pel nostre poble la volta "Mediterranean Épic Gran Fondo", que comptava amb la participació de 2500 ciclistes.

Tot un seguit de colorit, vehicles, gent i rebombori,

en una de les proves ciclistes més multitudinàries d'Espanya.

Mitigació

L' Ajuntament d'Atzeneta juntament amb la Diputació de Castelló, han dut a terme els treballs de mitigació, en el barranc de l'Aigua Nova.

Els treballs van consistir en llevar la vegetació acumulada dins d'aquest, i així mantindre el llit fluvial net.

Un barranc com mai s'havia vist, un goig per a la vista i una milloria per a previndre potencials riuedes.

Vesprada de teatre

El día 11 de setembre va tindre lloc al saló multiusos la representació de l'obra de teatre "El tio Cavila" a càrrec de la companyia El Cresol.

Esta activitat cultural forma part de la campanya "Teatre per a majors" de la Diputació de Castelló.

Dolçaina i tabalet

A mitjan de setembre es va poder gaudir a Atzeneta de l'actuació del Grup de Dolçaina i Tabalets dels Nanos i Cabuts de Vinaròs. Repertori ample i millor interpretació.

Millora de camins rurals

S'han dut a terme els treballs d'asfaltatge i formigonat dels camins:

- Camí dels Plans.
- Camí de Figueroles.

Aquesta actuació ha sigut possible amb una subvenció les obres de condicionament de camins rurals, de Conselleria d'Agricultura de la Generalitat Valenciana i l'Ajuntament d'Atzeneta.

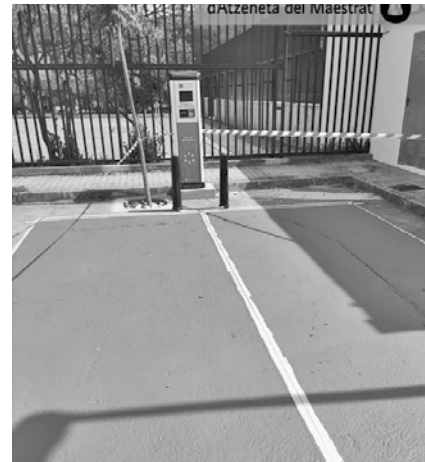

Punt de recàrrega

L'Ajuntament d'Atzeneta del Maestrat junt amb la Diputació de Castelló, ha instal·lat un punt de recàrrega per a vehicles elèctrics.

Aquest està situat en la zona educativa i esportiva.

D'aquesta manera el municipi facilita la mobilitat elèctrica i sense emissions.

Taller d'anglès de promoció turística local

L'Ajuntament té previst fer un taller d'anglès per a la promoció turística local d'una durada de 30 h durant el mes de novembre. Es requereix tenir un nivell mínim per participar A2/B1.

Les classes seran presencials i tindran lloc als matins, a més van dirigides a persones desocupades i en recerca d'ocupació. Aquest taller està condicionat segons les inscripcions.

Arriva l'institut

La Generalitat Valenciana ha concedit la delegació de les competències per la construcció del nou institut del CRA de Penyagolosa a Atzeneta del Maestrat. .

Aquest és un pas molt important, ja que a partir d'ara comença tot el procediment municipal per construir-lo. Amb una inversió del Pla #Edificant per més de 3 milions d'euros.

El procés s'iniciarà amb un concurs de projectes al qual optaran, amb seguretat, un bon nombre d'estudis d'arquitectura. Una vegada analitzats tots ells i triat el millor, es licitarà l'obra. El primer curs projectat a impartir en el nou institut és el 2023-2024.

Una fita dotacional més per al progrés d'Atzeneta del Maestrat.

Millores lúdiques al camí del Castell

L'Ajuntament d'Atzeneta del Maestrat i els/les alumnes de LABORA, han instal·lat uns bancs de descans en el camí del Castell.

Inici de curs a la ludoteca

El dia 1 de setembre l' alumnat de la nostra ludoteca va iniciar el nou curs. Aquest any compta amb 8 alumnes, i està previst que al llarg del curs tingua noves incorporacions.

El servei s'ofereix de manera gratuïta a tota la gent empadronada a Atzeneta del maestrat.

Artzeneta

Amb una representació de l'antiga font de la Botana a la seua proximitat, es dona per conclosa la 2a edició d'ARTzeneta.

Successives edicions continuaran embellint les façanes d'Atzeneta del Maestrat.

Bona vesprada. Atzeneta

El programa Bona Vesprada, del canal autonòmic de televisió À Punt, va triar Atzeneta per a protagonitzar el poble de la setmana en una emissió de primers d'octubre.

Dues hores de duració que van servir per a posar de manifest de la boca de veïns i veïnes, tradicions, gastronomia, música, patrimoni, paisatge, urbanisme i persones.

Un recorregut exhaustiu, televisiu si es vol, per alló

que em sigut, pel que som i el que aspirem a ser. El programa va deixar clar que Atzeneta és una molt encertada elecció de vida per als qui ja resideixen en ella i encara millor per als qui estan pensant a canviar d'aires.

Taller de reciclatge a la Unitat de Respir

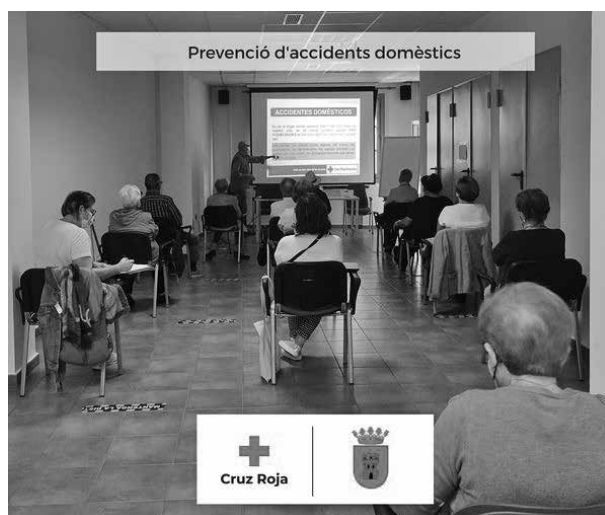
El matí del 19 d'octubre els usuaris de l'Unitat de Respir d'Atzeneta van passar una bona estona aprenent a millorar la recollida selectiva de residus, a prevenir-los i a donar nous usos als que generem! Es va aprofitar la jornada per començar a preparar cosetes per aquest Nadal.

Xerrada sobre accidents domèstics

L'ajuntament d'Atzeneta va organitzar una xerrada a la Llar de la Cultura sobre uns accidents domèstics que són bastant més habituals del que puga semblar i poden, fins i tot, posar en perill la vida de qui en pateix algun.

Va ser impartida pel personal de Creu Roja, en el seu afany perquè la ciutadania tinga coneixements en primers auxilis per aplicar als accidents domèstics més habituals, posant l'accent principalment en els que poden patir les persones majors.

Classes de piano a Atzeneta

Com a novetat, aquest curs 21/22 apareix l'assignatura de Piano Complementari a l'escola de Música d'Atzeneta.

Els nostres esportistes

Vicent Peris Gómez

Confesse que he corregut

Juanma Velasco

Són molts anys vestint-se de curt, molts els estats d'ànim, moltes les satisfaccions, molta la disciplina, no menys les cures alimentàries i nutricionals, més encara les matinades, furtar-li temps al mateix temps per a fer una rodadeta, unes sèries, i mantindre el pols amb la forma física.

He coincidit amb ell, també vestit de curt, més d'una vegada, més de huit. Ell conserva la camallada fresca i jo ja no tant. Hem compartit club, llistats, senyalitzacions i alguna taula.

Convé no deixar de saber qui és Vicent en l'esportiu comptat per ell mateix. Deixem que s'esplaie, les preguntes només són un subterfugi.

NOM: Vicent Peris Gómez

EDAT: 48 anys

ESPORT: Córrer a peu

DISCIPLINA: Muntanya

EQUIP: C.M. At-Zenet i GR-33

ANY D'INICIACIÓ: 1999

MOTIU DE LA INICIACIÓ: des de ben xiquet sempre em va agradar l'esport. Als 14 anys vaig començar a competir en frontenis amb l'equip local durant moltes temporades, fins que es va desfer el club. Guardo molt bons records d'aquells anys. Al poble hi havia tanta afició que hi havia 2 equips de frontó, el dels bons i el de «les aueles i els xiquets». Les aueles eren Mano, Arcadio, Manolo Sacramento i Ximo el del forn, i els xiquets el

meu germà, Eliseu Bellés, jo i algun més. Vam gaudir molt amb ells i anar per eixos pobles a jugar, sempre era una gran diversió. Després vaig jugar una quantitat d'anys més amb el Benlloc, equip amb el que vam competir en la lliga autonòmica. Òstres, este no és el meu inici «corremuntanyer», no?

El meu primer contacte amb la muntanya va ser quan estudiava a l'institut. Vam fer amb el professor de gimnàstica el tram del GR7 que va desde l'Alforí fins a Villahermosa. Allò em va encantar i va ser la primera vegada que vaig sentir parlar de senders de gran recorregut. Em va meravellar saber que aquest anava des d'Andorra fins Gibraltar, i que enllaçava amb un altre que feia camí per Europa. Això d'anar d'un poble a un altre per camins i senders, em va captivar i encara ho fa. Però bé, com que per aquells anys jugava a frontenis, les eixides al monte eren més be ocasionals. Quan vaig acabar els estudis i vaig tornar a viure al poble, vaig començar a fer alguna eixida al monte amb Toni Hermandorena, i amb ell em va picar el cuquet de les curses per muntanya, que per aquells anys començaven a vore la llum, i n'eren més bé poques si comparem amb la barbaritat que ara mateix hi ha. La meua primera cursa va ser la de Borriol al 1999 i d'ahí i amb una preparació quasi nula, vaig fer la meua primera MiM, que vaig completar caminant amb un temps de més de 13 hores i que ha sigut la més dura de totes les que he fet. Vaig patir molt per acabar-la i al dia següent em feien mal fins les pestanyes. I vaig comprendre que sense una mínima preparació, no es poden practicar esports de fons amb garanties, encara que siga a nivell aficionat. Així que vaig començar a buscar informació per seguir unes pautes d'entrenament i al cap de 2 ó 3 anys, em vaig buscar el primer entrenador.

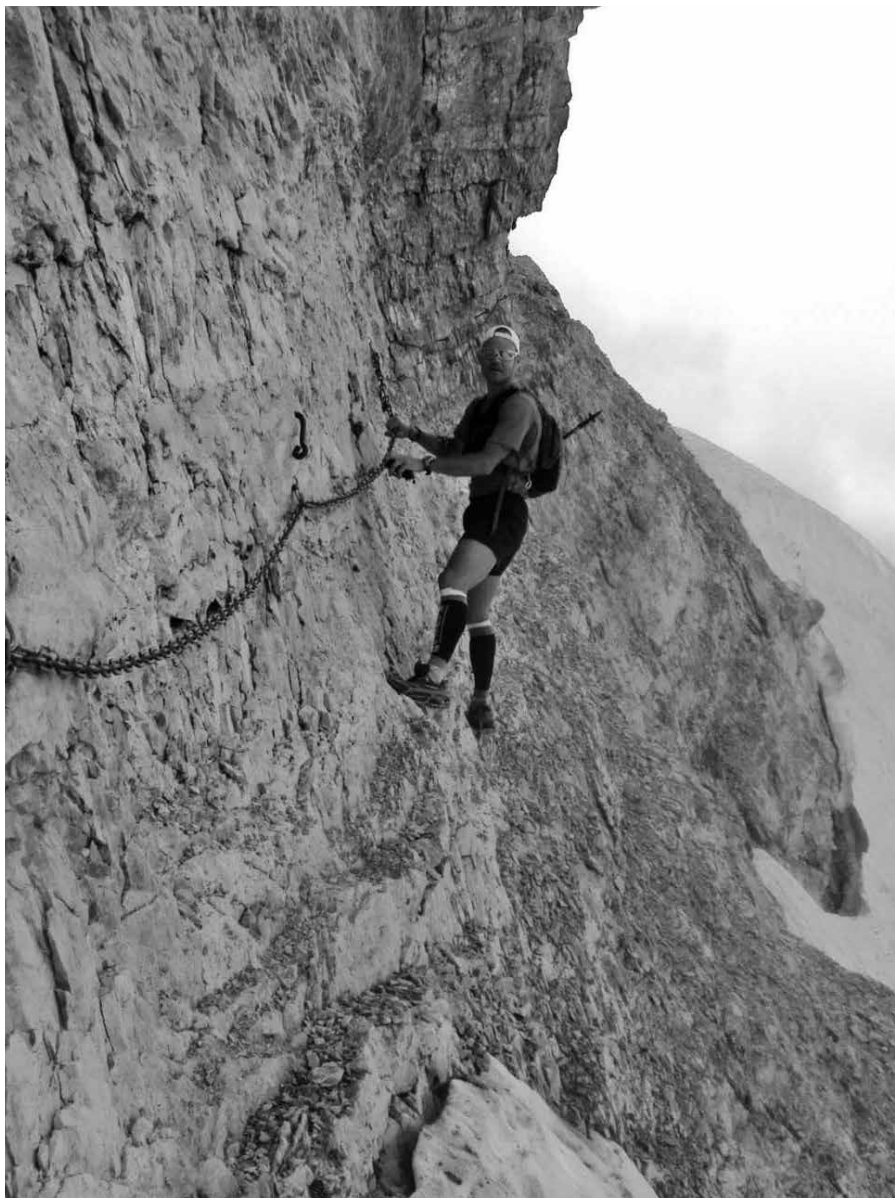
FACILITATS FAMILIARS: totes i més. Sóc afortunat en aquest aspecte i sempre he comptat amb el recolzament, l'ajuda i la paciència de la meua dona, Mireia. Ella ha sabut entendre que açò forme part de la meua vida i ha estat ahí sempre, ha aguantat el meu dia a dia i m'ha acompanyat a infinitat de curses, fent-me l'avituellament en moltes

d'elles. I ara és també el meu fill Jordi qui ho fa. Si a casa no trobes estes facilitats, supose que deu ser molt complicat compaginar-ho tot.

HORES D'ENTRENAMENT SETMANAL: desde març del 2019 no he tornat a competir, però continue entrenant entre 7 i 9 hores setmanals. Anteriorment solia entrenar de 10 a 12 hores setmanals, preparant competicions fins a marató. I les temporades que he preparat ultres, de 15 a 20 hores setmanals. Les hores d'entrenament depenen molt del tipus de competició que prepares i del moment de la temporada en què et trobes. I per suposat de la resta de responsabilitats personals i professionals que cadascú tenim en el nostre dia a dia. Fa molts anys que combine els entrenaments de córrer a peu, amb entrenaments de bici i també amb entrenaments de força, fonamentals estos últims per evitar lesions i per mantindre la musculatura, i més conforme un es va fent major.

HÀBITS DE VIDA: intente portar uns hàbits el més saludables possibles, que també portaria encara que no practicara cap esport. L'equilibri està en no privar-se de cap cosa, sense abusar-ne tampoc de cap. Ara bé, si un vol arribar a alguna cursa especialment finet, com es diu en l'argot del corredor, és fonamental complementar els entrenaments amb unes bones pautes de nutrició i també de descans. Cada vegada tinc més clar que

practique el duet esport-salut, que espere m'ajude a mantindre una bona qualitat de vida durant molts anys. Sempre dic que conforme em vage fent major, m'agradaria conservar-me igual de bé que mon pare, o com ma tia Visitació, que d'ací no rés complirà 90 anys i encara va per eixe poble més pita que pita. Espere que la genètica heredada de la família Peris i els meus hàbits em porten a eixe objectiu.

MILLORS MARQUES: en asfalt tinc 34'59" en 10K, 1h16' en mitja marató, 2h54' en marató i 29'54" en la nostra Volta a Peu al Castell. I en muntanya la que considere la meua millor marca són les 5h39' de la MiM l'any 2010.

TÍTOLS: 3er classificat a la Cursa per muntanya de Vilafranca 2007, 2on classificat a la MiM 2010, 2on classificat a la Nocturna Fredes-Paüls 2010, 3er classificat al Marató de Borriol 2011, 3er classificat Trail les de les Fonts 2012 i 4t classificat a la primera CSP 2012.

ALTRES GUARDONS: 1ers classificats per parelles (amb el meu amic Paquito Sáez) a l'ultratrail GR10-Extrem 2015. Amb el meu equip GR-33 vam quedar subcampions d'Espanya de clubs al 2012. I alguns podis locals i alguns més en categoria veterà.

VALORS QUE ET PROCURA L'ESPORT: tot i practicar un esport individual, córrer per a mi implica companyerisme, esforç, sacrifici, constància, treball, autoconeixement..... Són valors que després es poden aplicar en qualsevol àmbit de

la vida, sobretot per afrontar situacions complicades.

DARRERA COMPETICIÓ: pensat i fet va ser la I Volta a Peu al Bovalar que es va fer el passat mes d'agost al nostre poble. No pensava córrer, però a última hora em vaig deixar embolicar per un bon amic amb el que he compartit molts quilòmetres i moltes vivències esportives. Anteriorment a esta, l'última que vaig preparar més a consciència va ser Top of The Rock, cursa de 120 km. repartits en 3 etapes i que va de Castelló a Morella, passant per un grapat de pobles, Atzeneta entre ells. Va ser al 2019 just el cap de setmana abans a que ens confinaren per el Covid-19.

REPTES DE FUTUR: Sóc un enamorat de la muntanya i el major repte és poder continuar gaudint durant molts anys d'aquesta passió, siga al nivell que siga. Ara mateix estic fent entrenaments de pretemporada i de moment no tinc cap competició planificada, encara que alguna cosa farem, segur. Sempre m'ha agradat començar la temporada amb alguna cursa d'asfalt i alguna cursa de muntanya curta. I després ja plantejarem algunes curses de muntanya, en les que no crec que passe de distància marató. Este cap de setmana he estat seguint la MiM per tot el recorregut. I fa 2 setmanes vaig estar amb el meu fill seguint la Ultrapirineu a la província de Barcelona. Estar d'espectador a estes 2 grans cites nacionals del trail, ha avivat l'esperit competitiu, encara que siga amb mi mateix.

Per a d'ací 2 anys m'agradaria tornar a preparar la MiM, per estar a un bon nivell dins del meu grup d'edat. I tinc una espineta clavada amb la CSP, ja que és de les poques curses

en les que m'he retirat.

FINS A QUAN?: Com els vells rockeros, «hasta que el cuerpo aguante». Quan em junte amb César Batet, que quan era un xiquet va viure al nostre poble i amb qui la muntanya va fer que em retrobara molts anys després, sempre comentem que nosaltres si portàrem matrícula com els vehicles, portaríem la HHH de vehicle històric (o vell, jejeje). Però continuem tenint més ganes, il·lusió i afició que qualsevol dels més joves per a seguir corrent després de tant de temps.

Així que m'agradaria continuar durant molts anys, però sempre amb l'objectiu de gaudir amb salut de l'esport, la muntanya i els amics. Sempre dic que als 70 anys, per posar-ne una edat, m'agradaria mantindre la il·lusió per posar-me les sabatilles i eixir al monte o poder agafar la bici i fer una etapa per els magnífics ports que tenim a la nostra província. Fa molts anys que vaig per eixes curses i m'agradaria continuar anant, siga al

nivell que siga.

Ara bé, encara que m'agrade competir, tampoc és una cosa que necessite, i sóc capaç de continuar entrenant per entrenar i simplement per estar bé físicament i també psicològicament, ja que eixir a la muntanya, i més si ho fas sol, és per a mi eixe moment de desconexió tant necessari, per a després ser capaç de tornar a connectar amb força. Açò és una filosofia de vida i l'esport i la muntanya formen part d'ella.

ALGUNA COSA PERSONAL:

en estos moments m'emocione molt compartint afició amb el meu fill. Pareix que respirar este ambient de muntanya a casa, ha fet que li haja entrat a ell també el cuquet per aquest esport. Espere que tinga la meitat d'afició que jo tinc i poder-li inculcar els valor que jo he après. I tant de bo pugua gaudir durant molts anys al seu costat, encara que em quede ben poc de poder seguir el seu ritme.

L'esport m'ha donat moltes emocions i vivències, però sobretot m'ha donat grans amics. Entre els més especials Diego, Paquito, Lucas, Albert i Javi. Ells són #elladooscuro.

Animaria a tot el món a fer algún esport, siga el que siga, i si pot ser de manera pautada i segura. L'esport és salut i menys visites al metge. Sempre he dit que el que no fa alguna cosa, és perquè no vol. I jo sóc un clar exemple amb això, compaginant l'afició a córrer amb la meua vida personal i amb moltes hores dedicades a la feina. I parlant de feina, si tornare enrere en el temps ara mateix tinc

clar que estudiaria el que quan jo estudiava s'anomenava INEF, per poder-me dedicar al que després de gran vaig descobrir que era esta gran passió de l'esport.

Fa uns anys vaig començar a escriure un blog que es deia Atopeeeeeeeeeee, en el que contava sobretot les meues experiències esportives. Igual algun dia, torne a trobar la motivació per reprendre'l. Vaig a acabar aquesta entrevista, com acabava cada entrada al blog.

Salut i Muntanya. Atopeeeeeeeeeee !!!

Gent d'ací

Leo Gil Bertrán Y SE HIZO LA LUZ

Juanma Velasco

La semblanza de la persona que protagoniza esta sección de la presente entrega, la hubiera podido escribir sin charlar con ella (la persona), con él (por género), con Leonardo Gil Bertrán, Leo para cercanos y no tanto, pero hubiera debido recurrir a lo abstracto, a lo genérico para evitar errores cronológicos que con la conversación, obviamente acaecida en un bar –el escenario donde habremos compartido cuatro quintas partes de nuestra coexistencia–, no deberían producirse.

Y no es un bar cualquiera porque es el suyo, el familiar, un GILBER en el que Leo se desenvolvió durante treinta y dos años de su vida. El establecimiento todavía resiste como antaño, sin excesivos cambios, pero con un rosario de explotadores una vez Leo dijo basta, basta de bar, basta de cadenas laborales. Sabor a otros tiempos: de escena, de palabra, de canciones, de vida en definitiva. Sabor de una amistad que aunque no cultivemos a diario, subyace cuando se la necesita, en particular el que suscribe cuando requiere

del conocimiento de los entresijos de su pueblo para dar consistencia a este BIM.

Leo también resiste como antaño. Sin que sus 55 años (¿ya tienes 55, Leo?, le pregunto con una dosis de ironía a sabiendas de que yo sumo alguno más) le hayan descolgado la mandíbula, encanecido o aclarado el cabello, o tejido una maraña de arrugas en su rostro. Goza de una apariencia impropia de su edad, aunque me consta que algunos ve-

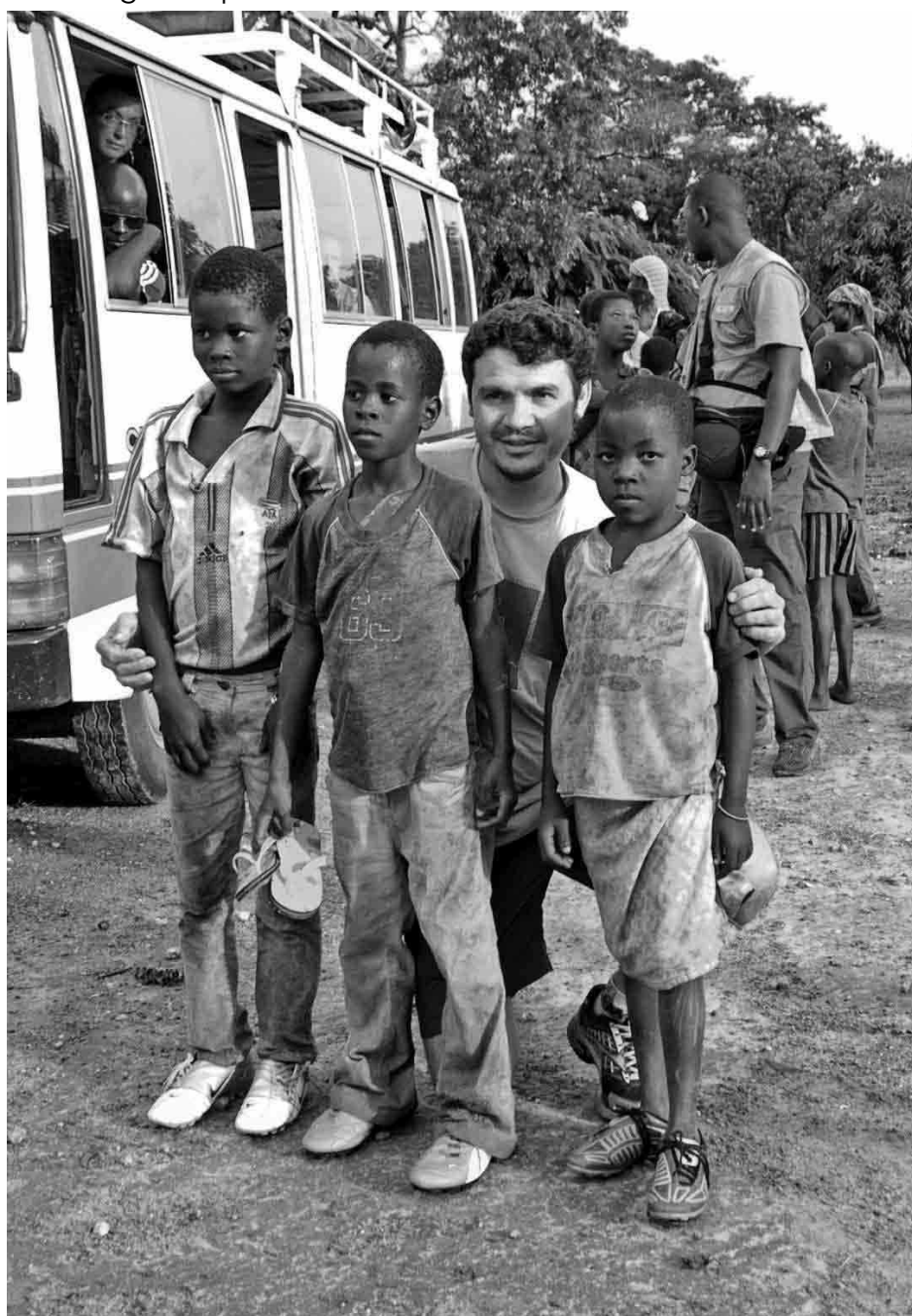
cinos envidiosos especulan con que se tiñe, pero nada más lejos, porque no se ha inventado todavía el tinte que devuelva al pelo la naturalidad cromática de serie que exhibe el menor de los hermanos Gil Bertrán.

Pedimos dos quintos para romper el embarazo de tener que conversar formal, sin el humor o las andanzas de algún prójimo común como eje troncal. Compartir cervezas también ha supuesto una constante derivada de esa convivencia en esos bares sin los que Sabina no hubiera alcanzado el mismo éxito. Acabaremos pidiendo alguno más, mejor obviamos cuántos. Con las horas (serán más de tres) se adherirán a nuestra mesa algunos paisanos habituales extraña-

dos de nuestra asociación presencial y alguno se acabará sentando e integrándose en nuestro departir sobre lo de siempre, con cada uno aportándose a sí mismo porque estamos sometidos a nuestra propia configuración emocional e intelectual, sin mucho margen para la evolución a estas alturas de nuestras respectivas derivas vitales.

1966, año de su nacimiento en una España dominada todavía por un Franco que no presentaba signos de debilidad. Tiempos de no levantar la voz en Viernes Santo, de sentarse las mujeres en los bancos de atrás de la iglesia, de patear a los gatos callejeros sin sentimiento de culpa, de que exiliados franceses como su abuelo no pudieran regresar

a su tierra, de callar sobre represiones posbélicas, de votar dirigido a los alcaldes, de besar el anillo al obispo. Infancia prototípica de un chiquillo que describe el bar como una parte indivisible de su hogar porque todavía mantiene algún recuerdo de cuando sus padres regentaban El Sol, de 1969 a un 1972 en el que entendieron que emanciparse en lo hostelero supondría la mejor opción. Y con la decisión tomada construyeron casa, fonda y bar en el mismo edificio que hoy mantiene todavía su apostura de piedra y al que bautizaron como GILBER, acrónimo silábico de Gil y Bertrán, sin demasiadas cavilaciones nominativas. En él se recuerda con mayor precisión evocadora, trajinando por mesas, cocina y barra y cuando su pulso adquirió consistencia ayudando a servir en una época donde a nadie se hubiera atrevido a denunciar que un niño sin pelos en las pantorrillas y una niña (su hermana) retiraban vasos y platos y servían alguna caña.

Aquellos trabajos infantiles que hoy serían motivo de apertura de diligencias a los padres, incluso de una potencial retirada de custodia, no han dejado trauma alguno en los hermanos Gil Beltrán, sino todo lo contrario, un sentimiento de unidad familiar porque imperaba la naturalidad en los usos y costumbres.

Infancia, juegos, colegio, travesuras, amigos, alguna "maleça", alguna "treballa" infantil, exploración, aprendizaje, despertar de la hombría, del deseo, el forjado de la personalidad, en suma. Todo eso ocurrió durante la infancia y pubertad de un Leo que con poco convencimiento aceptó estudiar en Castellón finalizado octavo de EGB. En el Ribalta transcurriría un año de su vida docente, uno solo porque decidió abortar su formación a la vista de su inadaptación a la ciudad y a una mayor exigencia de lo académico y retornó a Atzeneta, a su refugio del bar, a complementar la plantilla familiar para en su momento tomar el relevo generacional de sus progenitores en la regencia del GILBER.

La mayoría de sus coetáneos que no residimos actualmente en Atzeneta seguimos asociando a Leo, por uno de esos automatismos atrincherados en la memoria, con el

GILBER; un lugar que lo encadenaba a su pueblo y que no le permitía mayor libertad de ocio que la episódica, sin apenas continuidad. Apunta Leo que su primera andadura viajera de lo que podríamos llamar larga duración fue la que hicimos juntos a Ibiza en 1985, una semana de ocio y de algo más que hemos rememorado con estrépito y sonrisas en múltiples ocasiones de la que, por decoro, no voy a detallar miserias y grandezas (menores) en este espacio. Después solo escapadas de fin de semana, algunos días en Canarias y el retorno al horario esclavo de un bar que su padre solía abrir casi de madrugada y él clausuraba casi de madrugada también. Época aquella de los ochenta y los noventa en los que no se cerraba siquiera un día a la semana y lo de bajar la persiana por vacaciones todavía una utopía por diseñar. En 1996, el mismo "dia dels Peregrins", a un mes de cumplir los treinta, contrajo matrimonio con Paqui Saura y con ella se vinculó emocionalmente a su extenso clan, a caballo entre Vall d'Alba y Benlloch, de donde eran originarios. También ha explotado su voluntarioso repertorio musical en los numerosos ágapes con guitarra que su familia política ha convocado a lo largo de su histórico de celebraciones.

Leo Gil Saura nació deprisa, en 1997, Jaume lo haría un año después y Gemma en 2001, oliendo a la niña deseada por el binomio Saura-Gil, en este caso en este orden. Los tres seguían siendo hijos de propietario de bar y esa atadura profesional revoloteaba más de una noche en las entrañas de un Leo en el que no hurgo demasiado sobre sus reconcomios personales, sus ideas de cambiar de rumbo, sus intercambios con Paqui sobre el asunto, sus miedos por un futuro que entreveía tan incierto de horizontes, él, que solo se sabía con superpoderes para atender barras y mesas...

Paro un día llegó uno de esos comandantes que merodean en las mentes de casi todos nosotros y mandó parar, como en la canción. Y tras su orden, Leo decidió no someterse al mismo destino que sus padres, prisioneros de un negocio a tiempo completo, con una exigencia de servicio a los demás como pocos otros. En octubre de 2004, Leo saltó definitivamente la reja de la barra, se tragó las llaves del GILBER y no volvió a abrir bajo su condición de autónomo del sector hostelero, con el beneplácito de unos padres de

los que refiere su apoyo incondicional en todas sus decisiones. No le resultó conciliador en un primer momento el sonido metafórico del portazo final; tenía apenas 38 años y un desierto de incertidumbre laboral por delante.

No lo comentamos, pero lo supongo extrañado durante un tiempo, buscando un norte al que tender, gozando de una libertad que puede llegar a resultar asfixiante si se consume en exceso. Pero no se concedió demasiado tiempo para reconcomerse porque apenas un mes más tarde se adentró en un territorio desconocido del que no tenía noción alguna: la electricidad, un mundo oscuro para él. De la mano de uno de sus cuñados que lo adoptó como aprendiz y le enseñó las reglas de la corriente, como salir airoso del laberinto de los cables y la magia de los interruptores. Con él anduvo siete años hasta que entendió que estaba capacitado para recuperar su condición de autónomo, pero sin una barra de por medio entre la cuota de final de mes y la facturación trimestral. A atravesar ese paso de Mahoma sin despeñarse en el intento se le lla-

ma reinventarse. Y en ese ámbito se sigue desarrollando, atendiendo a la demanda local en asuntos de luces maltrechas y expandiéndose por algún pueblo cercano, incluso hacia Castelló. Sin operarios a su cargo, libre para fabricarse sus horarios, simultaneando su oficio con su inclinación a la tierra, vocación también tardía, también aprendida de modo autodidacta, ensayando y errando. Ha adquirido alguna "finqueta" cercana y en ellas se complace del crecimiento de sus hortalizas, tubérculos, frutales y demás plantas de guardar, todo para consumo propio, o para regalar, sin comercializarlo en mercado de abastos alguno, aunque sobre. Ha aprendido a labrar, a podar y a manejar la azada

pese a que su elasticidad nunca ha sido su mayor virtud y posturalmente no resiste lo encorvado durante demasiados minutos, aunque confiesa que ha mejorado con la costumbre.

Muy pronto hizo uso de la libertad al abandonar la hostelería y buscó en los mapas lugares recónditos que lo alejaran de la civilización convencional. En ocasiones en solitario, en otras acompañado, pero siempre con su cámara al cinto, lista para desenfundarla cuando el ojo reclamaba inmortalizar algún momento, alguna vivencia, alguna coyuntura merecedora de humanos o paisajes. Aunque ha recalado en Brasil, India, Vietnam y algunos parajes de Europa, ha sido en África donde más ha percibido la diversidad del planeta, en el aludido antiguamente como continente negro (hoy la expresión se considera desafortunada). Se ha aventurado por Togo y por Benín en un mismo viaje, por Etiopía, por Senegal, por Tanzania, por Mali y por Marruecos hasta en cuatro ocasiones. Tiene un buen ojo para enfocar la condición humana reflejado en instantáneas que

ha ido vertiendo en redes sociales, incluso una selección de ellas en alguna exposición de fotografías locales. Se muestra particularmente docto en el colorido, en la captación de los tonos, los visibles y los invisibles, los que se desprenden de intimidades curtidas en exceso por las penalidades. Y aspira a seguir coleccionando miradas de desconocidos que están perdiendo su pureza a costa de la globalización.

Ha practicado, como el que suscribe, numerosos deportes, sin destacar en ninguno, por "comboi" social, por corrientes de la época, para que las cervezas no se acumularan de más alrededor de la cintura. Alguno lo hemos desarrollado en común. Ha sido delantero en el Atzeneta, con menor éxito que sus dos hijos si aplicamos la diplomacia en el juicio; pivot en el mejor equipo de básquet de la historia de Atzeneta, ciclista de montaña y de carretera, con el segundo mejor tiempo de uno de Atzeneta en la subida a Cerler tras una noche poco ventajosa para nuestras integridades (confieso que ni siquiera

pude acudir al control de firmas); corredor de fondo, jugador de frontón y puede que hasta haya jugado al pádel, pero esto ya lo infiero yo, porque de deportes hablamos en las postrimerías y de pasada, con los quintos desatando la locuacidad y desviándonos, con la comparecencia en mesa de un par de Antonios, del objeto central de la conversación: él.

Resta la política, siempre bajo la dualidad del progresismo y la defensa de los colores de su patria chica, sin mayor ambición que la prosperidad de su pueblo. Desde finales de 2002 hasta mediados de 2003, tras la dimisión del entonces alcalde, Miguel Carillo, con motivo de la crisis del instituto fallido, entró a formar parte de la gestora que se hizo cargo del Ayuntamiento. Y después un no parar, primero con la efímera AMI, como tercero de una lista que obtuvo dos concejales, y que tras la dimisión de uno de ellos, accedió por posición a la representación municipal, y después e ininterrumpidamente con el PSOE, partido del que es militante de base y de cuota. Esta es su cuarta legislatura como concejal socialista, la tercera formando parte del equipo de gobierno y la segunda bajo el mandato del actual alcalde, Santiago Agustina. Describe al actual como un equipo cohesionado, que tiene a Atzeneta como único objetivo, por encima de cual-

quier ambición personal de sus componentes. Entendemos ambos que el vecindario lo percibe de igual modo, porque se arremangan cuando procede y se muestran conciliadores, exploratorios de cualquier beneficio que pueda redundar en la mejora de la localidad. Ensalza la bolsa común de retribución y especula con la unicidad del método en los municipios de España y atribuye a su alcalde y amigo ese gesto igualitario de distribuir alícuotamente su salario entre los siete concejales que gestionan el pueblo.

Las horas se amontonan. Entendemos que debemos recoger, recogernos. Queda un poso de nostalgia de la buena en la atmósfera íntima, al menos en la mía. Le recuerdo que debe aportarme media docena de fotos, le advierto que podrá censurar cualquiera de mis impresiones escritas que no se corresponda con su verdad. Sonríe, con esa sonrisa ancha y fácil. No tenemos sed, y aunque hemos bebido sin sed en numerosas ocasiones acecha largo el mediodía y decidimos, a regañadientes, devolvernos a nuestros respectivos ecosistemas domésticos oliendo por igual a presente que a pasado. Y a futuro, para que su transcurso nos acabe tiñendo, por fin, de canas.

Vivir para escribirla.

Ens contem des del Col·legi

Comencem un nou curs amb més calma

Calma, aquest és el sentiment que molts de nosaltres hem sentit a l'inici d'aquest curs. Calma perquè aquest any ja plou sobre mullat, és a dir, ja som experts en totes aquelles mesures higièniques que van haver d'implementar-se el curs passat per fer front a aquesta pandèmia i amb la qual, desgraciadament, cal continuar bregant.

Tot i això, tampoc ens podem enganyar; aquesta calma no trau que ens trobem en una situació difícil i poc positiva per al nostre alumnat. Moltes de les mesures que hem d'assumir i fer nostres, i en som ben conscients, no ajuden a cohesionar l'alumnat i el centre. Qüestions tan bàsiques i, a la vegada, tan necessàries per a nosaltres però que no podem dur a terme com pot ser realitzar trobades entre l'alumnat dels diferents aularis, ens ajuda a conèixer-nos millor. A més, tal i com fèiem el curs passat, diàriament hem de continuar separant l'alumnat per grups de convivència estable o, com molts els coneixeu, grups bombolla. Aquest fet, que pot ser ens redueix la conflictivitat durant l'horari d'esbarjo, ens suposa un desavantatge a tots els nivells, sobretot pel que fa a la socialització i l'aprofitament de recursos.

Dit això, entre tots i totes intentem fer tot allò possible per poder fer front a la situació i minimitzar els efectes negatius. Aquest any estem programant més eixides que el curs passat, hem preparat uns racons literaris pel centre, hem programat jocs per al temps de l'esplai... És la nostra tasca i cada vegada ens anem adaptant millor a la nova realitat. A més, les perspectives són positives i sembla ser que pròximament s'adoptaran criteris més suaus que permetran relaxar algunes de les mesures més dures i exigents.

Per altra banda, i aprofitant que aquest és el nostre primer article del curs acadèmic,

que millor que explicar un parell de novetats: aquest any els nivells de 5è i 6è treballen les llengües a partir de diferents tipologies textuais; a més a més, ja comptem amb alumnat de 2n d'ESO i, pel que sembla, hi ha tràmits administratius en marxa que ens fan pensar que la construcció del nou edifici on s'ubicarà la Secundària està més pròxima.

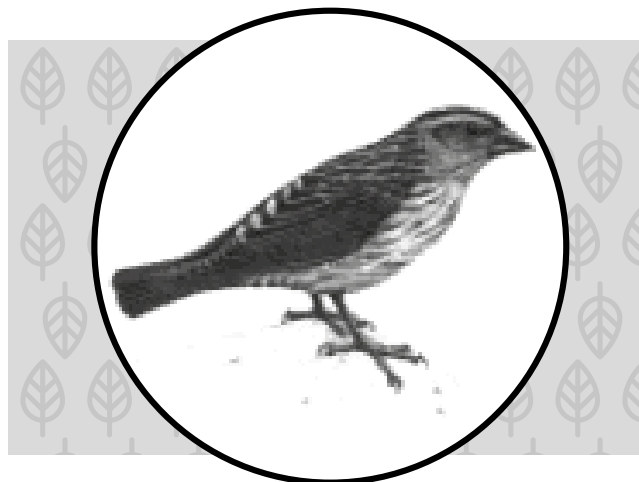
Amb tot, esperem poder obrir el centre a la comunitat educativa. Esteu tothom convidat a participar-hi, especialment a les eleccions al Consell Escolar!

Medi ambient

Paco Esteller

Gorrión chillón

- **NOMBRE CIENTÍFICO:** Petronia petronia
- **CLASIFICACIÓN:** Paseriformes, familia Ploceidos
- **HÁBITAD:** Zonas de campo abierto, colinas, montañas y ruinas.
- **ÁREA DE DISTRIBUCIÓN:** Sur de Europa, África y Asia.
- **CARACTERÍSTICAS:** Mide uno 15 cm de longitud, con el aspecto general de un gorrión, el color del plumaje ese pardo claro, con una lista superciliar del color pálido, sobre la que se dispone una banda oscura. El píelo es claro. Una serie de manchas esféricas se disponen en la extremidad de las timoneras. La mancha ce color amarillo situada en el pecho es característica de la especie. Las partes superiores son oscuras y listadas.
- **VIDA Y COSTUMBRES:** Anida en las cavidades de las rocas y de los árboles. Realiza una sola puesta constituida generalmente por 5-6- huevos, que son incubados durante 14 o 15 días. Las crías nidícolas permanecen en el nido aproximadamente 21 días y son alimentadas por los dos progenitores.

Peral

- **NOMBRE CIENTÍFICO:** Pyrus communis L.
- **FAMILIA:** Rosáceas.
- **SINÓNIMAS:** Perera, mandariondo, pereira.
- **DESCRIPCIÓN:** Árbol frutal de altura variable, de tronco recto y liso, copa bien poblada. Hojas pecioladas lampiñas, puntiagudas y aovadas. Tiene flores blancas de corimbos terminales. Su fruto es la pera, suficientemente conocido.
- **PROPIEDADES:** Antidiarreico, diurético, vulnerario, astringente, antiséptico.
- **PARTES UTILIZADAS:** Hojas, flores y fruto.
- **COSECHAR EN:** Primavera-otoño.
- **COMO SE USA:**
 - **Para la salud:** Para facilitar la secreción de orina. Infusión: poner 25 gramos d ehojas d eperal por litro de agua hirviendo. Filtrar y beber varias tazas al día. Para combatir todas las afecciones bronquiales. Jarabe: hervir 500 gramos de agua con 800 gramos de azúcar hasta disolver. Después poner 50 gramos de flores de peral. Dejar enfriar y filtrar el líquido, verterlo en una botella. Tomar una cucharada por la mañana y otra por la noche.
 - **Para la cocina:** Obvio es decir que la pera, tanto cruda como asada o cocida o confitada, se consume en cantidades incalculables, entrando a formar parte de muchos platos culinarios y numerosos preparados de pastelería.

Des de la UJI

La mobilitat rural en estudi a la comarca

Xavier Ginés, Vicent Querol i Marc Royo, Universitat Jaume I

La mobilitat com element bàsic del desenvolupament rural

L'accessibilitat i la mobilitat estan fortament relacionades amb el benestar de les persones que habiten les regions rurals. Obtenir accés al nivell bàsic de serveis i instal·lacions necessaris per viure a les societats modernes significa, per a molts dels residents rurals, una mobilització contínua. Però, el que és més important, les mobilitats diàries i cícliques han canviat substancialment els factors de desenvolupament, cohesió territorial, sostenibilitat social i decadència del món rural, convertint-se en processos essencials de la seva transformació. Totes aquestes qüestions plantegen la necessitat d'explorar les estratègies rurals de mobilitat com a maneres d'afrontar la bretxa rural, que és principalment una qüestió de desigualtat social. És necessari un enfocament multidimensional per abordar aquesta qüestió que ha passat de ser considerada com una qüestió de desenvolupament econòmic a ser vista com un problema de cohesió social.

Sobre aquesta base la Direcció General de Desenvolupament Rural, depenent de la Conselleria de d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica, va posar en marxa un conveni de col·laboració amb la Universitat Jaume I, i en concret amb dos professors i investigadors que treballem molt intensament temes de desenvolupament rural: Xavier Ginés i Vicent Querol. .

Objectius de l'estudi

L'estudi que ara presentem, encara en execució, té un objectiu general fonamental, que és l'estudi de la relació entre mobilitat i desenvolupament. També té uns altres de particulars que es determinen en tant que resulten d'aplicar l'objectiu general sobre una zona concreta d'estudi: la comarca "natural" del Penyagolosa.

1. L'estudi dels hàbits i de necessitats de mobilitat en hàbitats rurals formats per pobles de molt xicotetes dimensions.

2. L'estudi exploratori de les limitacions que l'actual model de mobilitat suposa per als seus habitants.

3. La creació d'una solució experimental basada en tecnologia mòbil, amb efectes demostratius de formes alternatives de mobilitat, més plàstiques i aprofitables per la població local.

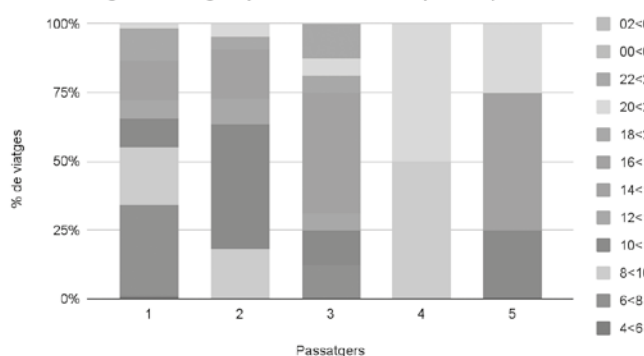
Metodologia

Per a aconseguir els objectius esmentats es va plantejar un estudi de cas centrat en un territori ben concret i amb una certa unitat tant física com social. La subcomarca del Penyagolosa, conformada per les localitats de Vistabella del Maestrat, Xodos, Benafigos i Atzeneta del Maestrat resultava un escenari ben apte per a la realització de tot el procés d'investigació proposat.

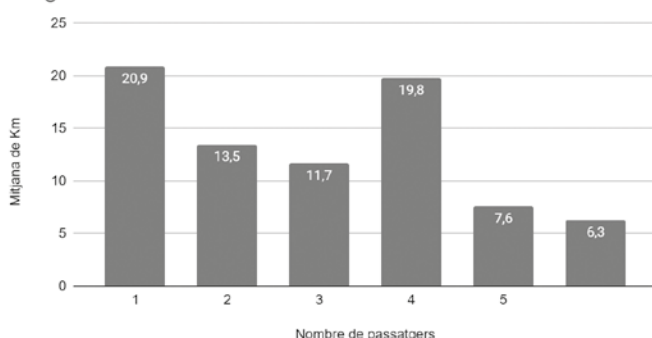
A banda de tindre una organització territorial amb estructures administratives amb voluntat de col·laboració amb el nostre grup, que ja ha treballat en diverses ocasions amb aquests municipis, socialment existeix certa consciència unitària. Però també resulta interessant la seua connexió física amb les principals vies de comunicació costaneres, amb un canal de comunicació que passa per la Vall d'Alba, i per la Pobla Tornesa. Sense massa més possibilitats, la cosa, si ens plantegem un estudi de mobilitat basat en l'experimentació, es simplifica bastant.

Pel que fa a les tècniques que s'estan emprant en destaquen quatre: **L'observació sistematitzada** és una tècnica de producció d'informació indicada per captar hàbits, costums i pràctiques, que s'ha de combinar amb d'altres com les entrevistes de grups, les semiestructurades o les focalitzades (per exemple al voltant de l'experiència de viatge a persones que es troben baixant del

Percentatge de viatges per nombre d'ocupants, per hora d'eixida

Distància mitja de desplaçaments, per nombre d'ocupants per viatge

bus de línia regular).

L'altra tècnica és la del **Grup de Discussió**. En aquest cas es tracta d'una forma de crear un espai artificial de conversa en què un grup de persones triades d'acord amb criteris de mostratge estructural posen de manifest un conjunt de discursos al voltant de certs temes d'interès per a la investigació. Interessen molt aquests grups perquè permeten captar com es viu la mobilitat en aquestes àrees, quin és el paper que se li dona al fet de moure's pel territori, quines estratègies de justificació o resistència es fan per viure sense transport públic i molts altres aspectes que de segur poder sorgir en el transcurs de la conversa.

Una tercera passa per l'inestimable treball de l'equip de SOLICOM de l'UJI format per Pablo Boronat i Miquel Pérez, que han desenvolupat una aplicació per a Android amb la que l'equip pot **monitoritzar els moviments de les persones** que voluntàriament l'activen. Amb tot el conjunt de dades podem elaborar mapes de rutes, freqüències i intensitats que resulten útils per aproximar-nos, amb instruments qualitatius, a la realitat de la mobilitat rural. L'ús d'aquest sistema de producció de dades suposa que tot el projecte es converteix en una experiència de ciència ciutadana ja que és sobre aquestes dades que

se sosté principalment el gruix de la investigació. Sense la implicació de la població local, que és la que en última instància produeix la informació aquest projecte no haguera estat possible.

Finalment s'està realitzant **una enquesta** a les persones que ens han autoritzat des de l'App per acabar de comprendre quins són els moviments i les possibles motivacions.

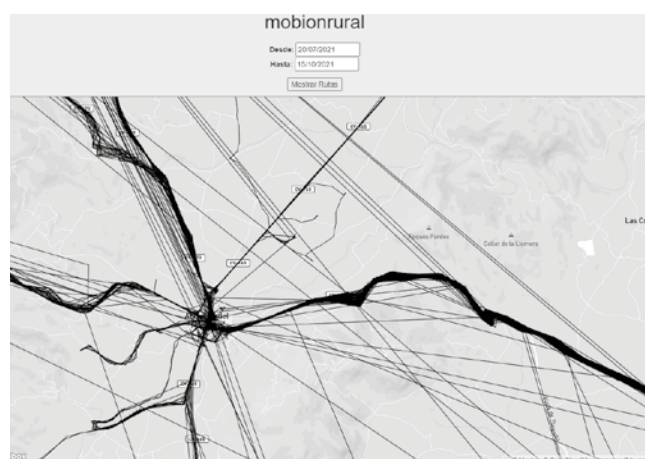
Primers resultats

Finalitzat el primer període de recollida de dades i gràcies a la implicació de la població local, ja es disposa d'una sèrie de resultats que ens permeten intuir certs patrons quant als desplaçaments dels veïns i de les veïnes de la Mancomunitat del Penyagolosa.

En primer lloc, cal exposar el nombre de desplaçaments monitoritzats. S'han registrat vora dos-cents, amb una implicació ben repartida entre els 4 pobles.

Cal destacar que la majoria de desplaçaments amb vehicle particular passen pel municipi d'Atzeneta, actuant aquest com a nucli de concentració i distribució de desplaçaments.

D'aquesta manera Atzeneta està posicionat com a pas universal d'entrada i eixida de la Manco-

munitat del Penyagolosa. Per "dalt" venen i van a les tres localitats que també formen part de l'estudi, Xodos, Benafigos i Vistabella. Per "baix" es dirigeixen a la Comarca de la Plana on destaca Castelló com a punt de concentració de desplaçament.

No obstant, des d'Atzeneta s'han registrat una sèrie de desplaçaments cap a altres municipis de les comarques castellonenques. Alguns desplaçaments a pobles més o menys industrials com l'Alcora (Alcalatén), Sant Joan de Moró (La Plana Alta), o Cabanes (Plana Alta). Així com altres desplaçaments observats a localitats com Albocàsser (Alt Maestrat), la Salzadella (Baix Maestrat), Tírig (Alt Maestrat) o Cantavella (Terol).

Pel que fa a la densitat de les rutes, es pot constatar que la major densitat està suportada pel trajecte que va d'Atzeneta a la Pelejaneta de la CV-170. Des d'aquesta pedania el trànsit es divideix entre els desplaçaments a Vilafamés i Sant Joan de Moró, i aquells que es dirigeixen a la Vall d'Alba. A l'altura d'aquesta localitat els desplaçaments es divideixen entre els que es queden al polígon de la localitat, els que van a la Plana de Castelló i aquells que es dirigeixen al polígon de Cabanes.

De manera paral·lela, convé destacar que vora el 75% dels desplaçaments que s'han realitzat amb vehicle privat han estat efectuats en solitari. Els desplaçaments en parella frequency el 13% i els de tres persones suposen un 6% dels viatges. Aquestes xifres permeten constatar que la majoria de persones que efectuen desplaçaments ho fan amb els cotxes pràcticament buits.

En relació a les franges horàries amb més freqüència de desplaçaments ens trobem amb els següents resultats.

Les hores durant les quals es registren més desplaçaments són les 9 h del matí i les 17 h de la vesprada. Tanmateix, podem afirmar l'existència de 4 franges horàries amb més densitat de moviments. Aquestes són les compreses entre les 6-7 h (matí), les 9-10 h (matí), les 14-15 h (mig dia), i les 17-18 h (vesprada).

A banda de la informació esperada, l'estudi també està aportant informació "extra" que no es preveia. La primera informació addicional que aporta és ens serveix per a detectar els fluxes laborals de la població local ja que hi ha monitoritzats moviments diaris a zones industrials de la rajola, i també a algun altre polígon industrial de l'àrea. Altrament, de la resta de desplaçaments que s'han registrat, de moment no en sabem les motivacions exactes ja que es podria caure en falses suposicions si no es pregunta directament als usuaris per aquesta informació.

De moment, les idees que es desprenen d'aquest estudi són provisionals i no permeten encara treure conclusions sòlides sobre la lògica del transport en vehicle privat a la comarca i, per extensió, a la ruralitat. Tanmateix, sí permeten fer-nos una idea del potencial que tenen aquestes dades una vegada acabat l'estudi, especialment si s'hi sumen més participants a ell, es depuren adequadament i s'analitzen en profunditat.

Explicació del sistema a Vistabella

Les associacions parlen

Ames de casa d'Atzeneta

Estimades sòcies:

Pareix que poc a poc anem tornant al que s'anomena nova normalitat.

Hem vist que des de l'Administració les mesures es van relaxant i se'ns permet fer més activitats.

Nosaltres aquest estiu hem realitzat uns tallers que ens ha proporcionat la Diputació Provincial.

El 27 de juliol "Taller sobre la gestió de residus"

Els dies 10 i 11 d'agost "Taller de sabó casolà"

El dia 30 de setembre "Taller de compostatge domèstic"

Van estar els tres molt interessants i les persones que van assistir van quedar molt contentes.

Aquest any tampoc hem fet loteria de Nadal.

El passat 7 d'octubre vam participar en el programa "Bona Vesprada" i vam anar als estudis d' À Punt per mostrar com es fa la truita d'arròs.

A veure si poguérem fer per Nadal la rifa de plantes, perquè ja ens fa goig retrobar-nos.

Vos enviem algunes fotos de les activitats realitzades.

Salutacions.

Una salutació
LA JUNTA

Des del Porrejat

Directiva de la UD Atzeneta

"ALE ATZENETA ALE ALE!"

Estimat poble d'Atzeneta, ens trobem ací una edició més del BIM, per a informar sobre l'actualitat del nostre club de futbol, la U.D. Atzeneta. Aquesta vegada és especial, ja que en aquestes últimes setmanes ens hem endinsat en una nova competició, "La Nostra Copa". I quina manera de fer-ho! Primer va ser el Vall d'Alba, que després d'un partit molt disputat, no va poder donar-li la volta al marcador, on els nostres aconseguiren la primera victòria al Porrejat i el que comportava amb ella, el pas a la següent fase.

Una setmana després, coneixíem el següent rival, que en aquest cas era ja de Primera Regional. L'equip desventurat en aquesta ocasió va ser el Benicàssim, que es va endur només saltar al terreny de joc, una resposta de l'equip local que no esperava gaire. D'entrada s'esperava un partit molt difícil per als rogets, ja que som un equip d'inferior categoria i pressupost. Tot i això, vam aconseguir finalitzar la primera part amb taules al marcador, i va ser en les darreres del joc on ens vam imposar per la mínima, aconseguint així, el passe directe a la següent ronda de copa.

Com bé hem dit abans, han sigut dos partits especials, l'enfrontament a partit únic amb una sola mentalitat que passar de ronda, ha creat una especial il·lusió a la nostra extraordinària afició. Les quasi dues-centes persones que no van voler faltar a la cita, van unir les seues veus a l'himne d'Ale Atzeneta ale ale" i molts més cànctics emotius que van demostrar el compromís i l'afecció que hi tenen al nostre club. Una vegada més, vam corroborar a diferents rivals la passió pel futbol regional que es respira en aquest camp sempre que ens necessita l'equip.

Les eliminatòries de copa, al ser una competició paral·lela a la lliga, han d'ajustar-se a qualsevol horari que disposen ambdós equips que s'enfronten, per això intentarem ficar un horari

accessible perquè al pròxim encontre puga ser igual o més d'especial que els anteriors, i puguem comptar amb la gran quantitat de gent aficionada que no es vol perdre aquesta nova prova.

Des del club, agrair a tota la gent que setmana rere setmana segueix i s'interessa pel nostre equip, bé siga de forma presencial o a la distància a través de les xarxes, volem també donar l'enhorabona a tots els jugadors i aficionats que han demostrat que el Porrejat és i serà un dels camps més difícils del futbol regional provincial, i us animem a seguir fent costat així, donant-li essència a un esport que sense vosaltres no tindria sentit.

Moltes gràcies a totes i tots, i fins a la pròxima entrada!

#123Atzeneta! #JuntsSomMésForts #AupaAtzeneta!

Societat Musical Santa Cecília d'Atzeneta

UN ESTIU MÉS ESPERANÇADOR PER A LA BANDA

Aquest estiu l'acomíadem amb més bon regust que el de l'any passat; no només perquè les mesures sanitàries ens han permès ajuntar-nos més i en millors condicions, sinó també perquè la cultura està reactivant-se i, en conseqüència, hem pogut tornar a gaudir del nostre concert de festes.

Enguany vam voler fer homenatge a bandes i cantants clàssics del pop i del rock, com Michael Jackson, Santana, Queen o La Oreja de Van Gogh. Ens vam traslladar al pati de les escoles velles, per qüestions d'aforament i de mantenir la distància de seguretat, i vam fer música fins passada la mitjanit. Vosaltres podreu jutjar-ho millor com a públic, però vam acabar molt satisfets: sentir les palmes des de baix de l'escenari i, fins i tot, les melodies taral·lejades és un gust. Per tot això, voldríem agrair-vos que ens acompanyàreu un any més, que donàreu un vot de confiança a la cultura i a la música i que us animàreu a viure i a sentir les cançons activament. Una altra vegada, va quedar demostrat que, com al poble, amb el suport dels atzenetins i de les atzenetines, no ens sentim enlloc.

D'altra banda, com ja anticipàvem en l'anterior BIM, aquest estiu també s'ha portat a terme l'audició de l'alumnat de l'escola de música (tot i que de manera fraccionada per instruments) i, novament, ens sentim molt orgullosos i orgullosos dels joves talents que s'estan

formant. Té molt de mèrit que, malgrat tot el que hem viscut, mantinguen la il·lusió i les ganes d'aprendre intactes i continuen superant-se. Agraïm també, evidentment, el professorat de l'escola, que ha sabut transmetre la vocació, la paciència i l'entusiasme als xiquets i a les xiquetes.

Per acabar, com se sol dir, quan es tanca una porta –en aquest cas, la de l'estiu 2021– s'obri una finestra –la del curs 2021-2022. El 7 de setembre va tancar el termini per a matricular-se a l'escola de música i comptem amb una novetat: les classes de piano! S'impartiran com a complement a la formació de solfeig i d'instrument simfònic i, d'aquesta manera, els xiquets i xiquetes podran perfeccionar més d'un instrument.

En definitiva, la Banda Santa Cecília d'Atzeneta del Maestrat està començant a reflotar després d'aquesta dura pandèmia i, a poc a poc, albirem molts més actes on esperem comptar, com fins ara, amb el vostre suport.

Des del Casal Popular

Un 2021 farcit d'activitat

Des del mes de maig, quan la Generalitat va concretar quines serien les mesures sanitàries que s'exigirien per reprendre el camí cap a la nova normalitat després d'un hivern més complicat del que esperàvem al País Valencià, el Casal, amb la Comissió Cultural i l'Assemblea de Joves al cap davant, ens vam posar a reactivar l'agenda cultural i l'activitat pública que caracteritza el nostre projecte col·lectiu i ho vam fer adaptant-nos a la normativa vigent en cada moment. És així com hem passat de l'organització de qualsevol acte sempre en espais oberts i havent d'apuntar-se prèviament, fins a recuperar l'espai físic del Casal per oferir ja algunes de les activitats i abandonar les preinscripcions a partir d'aquest darrer mes d'octubre, tota una mostra de l'evolució general de la pandèmia al nostre territori.

Dos camps artístics especialment han tingut un pes preponderant en la programació cultural del Casal: la música en directe i la narrativa oral. A més a més, ens vam implicar molt activament en les propostes a oferir durant la setmana de les festes patronals i populars i hem obert el Casal a noves activitats, ja foren organitzades per nosaltres com per altres entitats i col·lectius. De tot plegat, us en volem fer cinc cèntims i compartir cròniques i fotografies.

Descobrint noves veus a través de verkamis i propostes gastromusicals

Com dèiem, la música en directe ha sigut un element central de la nostra pro-

gramació; la vam recuperar ben aviat al mes de maig i si ens és possible continuarem oferint concerts fins a final d'any. En aquest sentit, cal puntualitzar que molts i moltes artistes que hem pogut sentir i gaudir a Atzeneta aquests darrers mesos han apostat pel "crowdfunding" per finançar els seus nous projectes discogràfics i que la participació directa del Casal en els micromecenatges ens ha possibilitat descobrir tant veus emergents del panorama musical dels Països Catalans com artistes de trajectòria més dilatada. A més a més, en diverses ocasions s'ha apostat per conjuminar la música i la gastronomia per engrescar la gent a participar de manera activa en la descoberta d'estils, lletres i instrumentacions d'allò més variat.

Vam encetar els concerts de música en viu el 22 de maig de la mà de la cantautora vinarosenca **Esther**, una veu dolça i apassionada, referent emergent al País Valencià d'un estil de música personal i carregat d'emocions.

L'espectacle en solitari, en què Esther s'acompanyava d'una guitarra acústica, va deixar entreveure les línies melancòliques que impregnen les quatre cançons del seu primer LP, que porta per títol *Les teus ales*, alhora que complementava el repertori amb altres referents musicals, com ara Miki Nuñez, Suu o Amy Winehouse, i els apunts biogràfics que l'havien portat a compondre o triar eixes cançons, llocs i vivències comunes i compartides per molta part del públic, si no directament jove, que recordava els anys passionals de joventut.

Actuació d'Esther amb el pati de la casa Betània de gom a gom

A més a més, la jornada musical es va conjuminar amb un tast de productes d'arreu de la nostra comarca del Maestrat, des de la costa del Mediterrani fins a l'interior de Penyalgosa. Pel que fa a la beguda vam poder gaudir de la cervesa artesana Badum de Peníscola, del vi negre L'Estanquer de Canet de Roig i de l'aigua de Benassal. En l'apartat sòlid van destacar les papes Geysel de Sant Mateu, els formatges dels Masets de la Torre d'en Besora, els embotits de Vistabella i Atzeneta i el pa de Garcia Tena també del nostre poble.

Per donar la benvinguda a l'estiu, la vesprada del dissabte 26 de juny vam comptar amb la veu de la cantautora de Calders (el Moianès) Cèlia Vila. Acompanyada per Víctor Grané al piano i a la guitarra ens va presentar el seu segon treball titulat *On tot comença*. Al jardí de la casa Betània i en mig d'un tast de diferents cerveses artesanes de les comarques del nord del País Valencià, Vila ens va oferir un EP en què les cançons miren d'explicar diferents inicis, i les històries de les quals plantegen el trànsit de la foscor a la llum, amb la influència identificada d'artistes com Judit Nedderman, Sofia Ellar o Joan Dausà entre d'altres.

El 7 d'agost, i per la nit, el trio de Mar-

El carrer Barranc ple de taules per sentir l'actuació de Marco Pompero.

co Pompero ho va donar tot a sobre de l'escenari del carrer del Barranc. Les lletres desinhibides, especialment del primer treball del grup (*L'art és sexual*), i l'essència més rockera i grunge del segon treball que ens presentaven (*Quatre*), van aconseguir arrencar bons aplaudiments d'un públic delerós de festa i diversió en comunitat.

La darrera de les actuacions fins al moment va tenir lloc el passat dissabte 16 d'octubre. Aquell dia ens va visitar Rafa Xambó per presentar-nos el seu darrer treball, *La dansa d'un temps nou*, tot un al·legat d'esperança enfront d'aquest present que ens toca viure no només asotat per una pandèmia sanitària, sinó també per una pandèmia moral, en paraules del cantautor d'Algemesí.

Acompanyat per dos grans músics, Salva Vázquez al piano i Àlvar Carpi a la guitarra, Xambó va anar desglossant una a una les cançons d'un nou disc variat, amb peces pròpies i algunes versions memorables, entre les quals hi destaquen l'emblemàtic "*Across the Universe*" de Lennon i McCartney ("*Univers*" en la traducció al valencià del mateix Xambó) i "*Indesinenter*", el poema de Salvador Espriu musicat pel mític Raimon que, com va

explicar-nos Rafa, havia rebut el vistiplau a la seua reinterpretació per part del ja retirat cantant de Xàtiva. Cal afegir-hi una molt bona i interessant selecció de textos musicats pel mateix Xambó de poetes i poetesses del nostre territori, com Anna Montero, Txema Martínez i la inoblidable Maria-Mercè Marçal, així com la tria especial d'un poema del turc Nâzim Hikmet amb música del cantautor i activitats polític nord-americà Pete Seeger, sota el títol "Hiroshima" al disc de Xambó, tot un al·legat antibel·licista, un dels més durs que s'hagen escrit mai.

L'ambient distès a l'ombra dels arbres de la casa Betània, enguany amb tast de vermut de Reus i de Vilafranca del Penedès, van confegir un espai de simbiosi entre el públic i els músics. En el moment més íntim, la reivindicació dels anys de joventut de l'algemesinenc com a membre de la 2a generació de la Nova Cançó va traure cap amb la interpretació d'una cançó del que hauria hagut de ser el primer disc de Xambó el 1978, si no hagués patit represió i presó, i que no va veure la llum fins al 2015 sota el títol llibertat!, gràcies a una troballa fortuïta de la maqueta original. Alhora, la interpretació del vals "Home natge a Teresa", cançó d'Ovidi Montllor

que Xambó havia triat el 2020 per recordar el cantant d'Alcoi el curs que feia 25 anys que es trobava de vacances, va resultar d'allò més suggerent en un pati on alguns dels assistents vam acudir al parvulari. Tot plegat, enllestit amb una darrera cançó pròpia, afegida al disc al darrer moment de gravació però molt intrincada en la línia discursiva del treball en el seu conjunt, "Diners de sang", que marca la força i l'empenta d'aquest cantautor renascut i que és tota una declaració d'intencions al voltant de la quantitat de murs que continuen en peu i que com a societat encara hem d'aconseguir acabar de tombar.

10 anys del Cicle de Contacontes de la Biblioteca

També al mes de maig, vam reprendre l'altre vessant artístic amb més pes en la nostra programació: la narració oral. Encetàvem llavors la que seria ja la 10a edició del Cicle de Contacontes de la Biblioteca, qüestió que ens feia posar la vista enrere per adonar-nos que en els últims 9 anys han visitat Atzeneta 24 narradors i narradores diferents en més de 40 actes programats. I amb aquesta nova edició hem seguit (i seguirem fins a desembre) portant històries per diferents ra-

Rafa Xambó i Àlvar Carpi en la vermutada musical el passat 16 d'octubre.

La maleta plena de somnis d'Ada Cusidó.

cons del poble per a tot tipus de públic amb l'objectiu de descobrir noves veus, explorar nous formats i endinsar-nos en noves temàtiques.

La primera sessió que va donar el tret d'eixida a aquesta edició amb regust d'aniversari va tindre lloc el 8 de maig. Es va tractar d'un espectacle per a públic familiar, "Els calaixos del cel", a càrrec de la narradora barcelonina Ada Cusidó, que ens va oferir una narració pròpia i innovadora a través d'una història que parlava dels somnis, la por de la nit i la màgia dels contes, que ens va permetre passejar per un trosset del cel, entre els núvols, la pluja, els estels i la lluna. Tot plegat dins d'una maleta plena de somnis i a través d'una faldilla de llum on hi havia bocins del cel enganxats.

El 7 d'agost a migdia, en aquest cas per a públic adult, vam poder gaudir d'una sessió de contes molt especial també a l'ombra dels arbres del pati de la Casa Betània, "A mi que me contes". Maridada

Miguel Prades interpretant el monòleg de "Les bodes de Canà" de Dario Fo.

amb vins seleccionats de diferents punts geogràfics del País Valencià i acompanyats per formatges de la nostra comarca del Maestrat (Benassal i la Torre d'en Besora), les contarelles i vivències del

"uelo" Pataca que ens va oferir el narrador Miguel Prades, juntament amb alguna versió pròpia de contes tradicionals i els emotius i reflexius contes de Galeano o Benedetti sobre les dictadures sud-americanes, van esdevenir delícies a les orelles dels adults àvids d'històries que van riure d'allò més amb el final apoteòsic de l'espectacle amb la interpretació del monòleg "Les bodes de Canà" de Dario Fo. Una obra molt idònia per acabar de tastar els tres vins que es van oferir a la cata: Safrà, DO València del Celler del Roure (la Costera); 86 limited edition, IPG Castelló de la Cooperativa de les Useres (l'Alcalatén), i Santa Rosa, DO Alacant d'Enrique Mendóza (la Marina Baixa).

El darrer cap de setmana de setembre, per altra banda, ens va visitar, per oferir-nos una doble sessió de contes, la narradora Núria Urioz. A la vesprada, amb la plaça de la Mare de Déu de Loreto farcida de xiquets, xiquetes i famílies, vam descobrir una caixa plena d'altres capses que guardaven a l'interior les històries més diverses. Van ser els assistents més menuts els qui anaven seleccionant aquells continents que s'obrien a través de cançons de tria com ara "la fulleta d'enciam" o "la boleta del cafè". Vam tenir la sort de destapar la capsa dels estels, que guardava la història de l'àngel bufador obsessionat amb arreplegar tots els objectes brillants dins d'una bossa que una malvada bruixa li va acabar prenent i abocant-ne sense voler el contingut per tot el cel: arracades, penjolls, monedes, or, diamants... que han esdevingut les estrelles que cada nit podem veure al firmament. També obrírem la capsa més xicoteta, que ens explicava la història d'un rei sense nas que anava provant tot de materials d'allò més fràgils i amb les formes més estrambòtiques per omplir aquell buit en la seua cara: paper, cartró,

Desenvolupament de la sessió de Núria Urioz a la plaça de la Mare de Déu de Loreto

fusta o cristall acabaven desfets, cremats o trencats fins a aconseguir els metges més servicials del regne un nas de carn, concretament de porc, que aconseguí cobrir les expectatives d'un governant tan exigent. La tercera capsa, ben estranya, contenia un plàtan que pertanyia a una colla de mones i micos farts de restar quietes sempre al mateix lloc i que decideixen viatjar pel món, però per alguna raó d'allò més enigmàtica, sempre acaben veient el mateix encara que varïe l'ordre: els lleons, les foques i els elefants; les foques, els elefants i els lleons; els elefants, els lleons i les foques, i és que no deixaven de ser els seus veïns del Bioparc. Per últim, i com a bis pregat pel públic, va eixir seleccionada la capsa més gran, la groga, la del sol que s'enamora de la lluna i d'una història d'amor que, com les bones històries contades i sentides al redol d'una ermita, no s'acaba mai.

A la nit va ser el torn d'una sessió més picant per a públic adult. Per les inclemències del temps es va haver de realitzar al Casal i no pas a la Font de la Torre, com estava previst, però l'assistència concorreguda, que superava les 30 persones, va poder riure i reflexionar sobre situacions eròtiques extretes en molts casos de llibres descatalogats, majoritàriament

Núria Urioz a l'escenari del Casal decorat amb tangles, calces i calçotets ben variats.

de veus femenines. Una història no pròpiament sexual, però adobada per a l'ocasió per la narradora, extreta del primer capítol d'Amares, de l'inigualable escriptor uruguaià Eduardo Galeano, serví per trencar el gel i obrir la porta a un desglossament i disquisició d'orgasmes sonors que acompanyaria per part del públic els aplaudiments i ovacions a cada final d'història de manera desenfadada i desinhibida. Fantasies d'una dona executiva i madura amb un jove treballador d'un autollavat de cotxes que no esdevenen realitat perquè hom no és capaç de sobrepassar el llindar de la porta, estrafolàries i surrealistes situacions lèsbiques en un viatge a la cerca del "rosco" més savorós i suculent o la pèrdua de control i determinació en les situacions més quotidianes per part d'una dona inicialment ferma i decidida que descobreix l'orgasme a través d'un element tan banal com el benefici del dubte completaren un estol de contes que no deixaren ningú indiferent.

Tot un esforç per no tornar a quedar-nos sense festes

Enguany, les "festes" han sigut estranyes, ja que no han pogut ser complets ni molt menys, però cal valorar-les molt positiva-

ment tenint en compte que veníem d'un any en blanc com va ser el 2020. S'ha tractat d'una setmana festiva certament especial, que a causa de les restriccions del moment va suposar un sobreesforç organitzatiu extra, però que vista la gran acceptació de públic en tots els actes i la xalera que es respirava en cadascun d'aquests, va pagar la pena i ens va demostrar que tant el poble d'Atzeneta com les persones que ens van visitar te-

Una de les proves més divertides de la gimcana nocturna per a colles: tombar botelles amb un pes introduït dins d'una calça que els participants portaven al cap.

níem ganes de recuperar la vida social, tot demostrant amb escreix que la cultura és segura, diversa i innovadora. En aquest sentit, des del Casal vam farcir la setmana d'actes diversos per a tot tipus de públic.

Per exemple, van destacar els relacionats amb el vessant més lúdic i engrescador. Per colles o grups, l'Assemblea de Joves i la Comissió Cultural van emplaçar a participar de dos actes que, tot i prendre en consideració les mesures de seguretat sanitàries preceptives, van aconseguir ser un punt d'encontre en què la destresa i la diversió s'aplegaren perquè totes i tots passàrem unes molt bones estones en col·lectivitat.

La gran carpa que servia per portar a terme les batalles de paintball al carrer de la Roca del Sol.

Per una banda, el dissabte 21 fou el torn de la gimcana nocturna per a colles (a partir de 15 anys). A les Escoles Velles i en grups de 4 a 10 persones, les penyes participants es van enfrontar a les proves més entretingudes, que van exigir habilitat, enginy i traça a parts iguals. Prèviament i per calentar motors, però, s'havia convocat a un sopar de pa i porta perquè entre totes les colles disposàrem de la gatzara necessària per a una nit de sana competició en què xalàrem d'allò més. Per altra banda, el dilluns 23 oferírem una activitat innovadora que fins ara no havíem desenvolupat encara al poble. Amb la col·laboració econòmica dels

Iván Arribas fent participar activament els més menuts durant l'espectacle "Pa filpar".

Kintos 2019 (i de la Diputació) vam donar l'oportunitat de participar d'un paintball en grups de 4 a 5 persones (a partir de 14 anys, tot i que vam fer una sessió prèvia per a menors d'aquesta edat). Els i les participants es van enfrontar i llançar boles de pintura amb l'equipament adient al carrer de la Roca del Sol al llarg de tota la vesprada, però més d'una de les 113 persones que van entrar a la carpa de tir van eixir amb algun que altre blau com a recordatori de l'experiència. A més, al mateix carrer es va posar a disposició

La parella de narradors d'Ameba Teatre contant la història dels animals que volien aplegar a tastar la lluna.

dels més menuts altres atraccions perquè gaudiren pegant-li al baló, amb un futbolí de mida humana i una gran porteria per fer-hi punteria.

Els actes per a públic familiar també tingueren el seu pes. És el cas de la Nit de Màgia que vam preparar per al diumenge 22 a la nit. L'aforament es va completar amb escreix, cosa que ens va portar a traslladar l'acte de la Plaça Major, on estava previst realitzar-lo en un primer moment, al recinte de les Escoles Velles, per garantir-ne la visibilitat i les distàncies. Així doncs, vam poder gaudir amb els trucs i l'espectacle que ens va oferir el borrianenc Iván Arribas, "Pa flipar", amb moments molt divertits que exigien la participació activa dels més menuts d'entre el públic.

A aquest acte cal sumar la sessió de contacontes del dijous 26 a càrrec de la companyia valencianoargentina Ameba Teatre i el seu espectacle "Disparatari de contes", una vesprada d'històries a dos narradors absurdes, divertides i tendres a parts iguals. Ens vam delectar amb històries contades amb música, cançons, paraules, gestos i jocs que convidaven el públic a participar activament de les contarelles més disbaratades, com ara la del príncep gripau que no volia deixar de ser gripau o la de la vaca viatgera.

El grup The Party Swingers damunt l'escenari de les Escoles Velles.

Durant la setmana també vam donar cabuda a un acte molt interessant. El dimarts 24, dia del patró, al Casal Popular vam donar l'oportunitat de gaudir d'una xerrada divulgativa sobre ciència a partir de la presentació del llibre de Vicent Martínez "La astronomia en 100 preguntes". L'autor, conjuntament amb Melcior Rovira, ens van exposar els secrets de l'univers d'una manera divertida i didàctica. Una molt bona ocasió per descobrir el poder de les publicacions que cerquen transmetre el coneixement que la humanitat va posant al nostre abast.

Per últim, i com no podia ser d'una altra manera, la música en directe tornà a ser protagonista de la programació de la Comissió Cultural i l'Assemblea de Joves per a la setmana de festes. El dimecres

El grup Tenda oferint en concert el seu primer treball homònim.

25 vam tindre una jornada dedicada a la música swing: per la vesprada, a les Escoles Velles vam comptar amb l'agrupació Swing i au de Castelló perquè ens oferira un taller d'iniciació per a tots els públics en què tothom qui va voler va tindre la possibilitat d'aprendre els passos bàsics d'aquest ball; tot seguit, la música del grup The Party Swingers/The Smokings ens va permetre posar en pràctica allò après alhora que va sumar també altres estils com el jazz i el funk al repertori per delectar els i les assistents.

I el divendres 27, per la seua banda, fou el torn del ja tradicional concert de música en valencià que per 9è any consecutiu, encara que amb un format distint a causa de les restriccions sanitàries del moment, va posar de nou en valor la música feta en la nostra llengua i a mostrar la qualitat de l'escena musical dels Països Catalans. Enguany ens van acompanyar els grups Tenda, jove banda de pop-rock del Cap i Casal, guanyadora del guardó a millor grup revelació en l'última edició dels Premis Ovidi Montllor, i Reacció, agrupació d'ska-rock de la prolífica vila de Pego. Tot plegat, precedit per un sopar de pa i porta bastant multitudinari que, tot i l'estricta normativa sanitària

que s'havia de seguir, va ser tot un èxit gràcies al comportament exemplar del públic, posant la millor cirereta al darrer dels actes que la gent del Casal havíem preparant amb tanta il·lusió en la represa d'unes festes que, l'any que ve sí, desitgem que puguen ser "normals".

Més activitats i propostes

Són moltes altres activitats les que hem anat desenvolupant des del Casal al llarg de l'estiu. A les portes de juliol, per exemple, el dia 2 vam recuperar també els somriures amb la posada en marxa del Cicle de Monòlegs 2021. Per a això presentarem un espectacle d'allò més divertit a càrrec del duet d'humoristes Pilu Fontan i Rocio Ladron de Guevara sota el títol "Sobrevivint a l'adolestrenta", on les dues actrius en els 30 s'ajuntaren per explicar-nos la seua no-crisi generacional. Cadascuna gaudia a la seua manera de com sobreviure a la temible trentena. Rocío, una soltera convençuda, i Pilu, una "malamare" de manual, van vindre a adoctrinar-nos en la vida moderna amb el dogma de l'humor, el riure i el disbarat.

També vam impulsar amb molta il·lusió una activitat de cinema a la fresca per aprofundir en el debat al nostre poble sobre la importància de la defensa de la te-

Tastant l'aigua civada i la llet merengada en el taller de receptes tradicionals.

rra que ens acull i ens dona vida, ara que ens trobem immersos en la lluita contra la MAT. La nit del dimecres 28 de juliol vam tindre un convidat de luxe, el periodista i documentalista David Segarra, per gaudir dels magnífics reportatges i documentals (molts d'aquests premiats en distints festivals) sobre l'horta valenciana que ha confeccionat al cap dels anys i que vam tindre l'oportunitat de projectar en una mateixa vetllada: Savis de l'horta, Renaixem i Per molt que bufe el vent. Vam aprendre d'altres lluites, establírem ponts, ens férem preguntes, obrirem un poc de debat i passàrem una bona estona parlant del territori i la seua gent. Una altra activitat que vam encetar aquest

passat setembre al Casal Popular és el cicle de tallers per aprendre diferents receptes tradicionals típiques del nostre poble. En les diverses sessions que mirarem de continuar programant i desenvolupar al llarg del cicle repassarem les receptes tradicionals de la nostra gastronomia, tenint en compte els productes de temporada o els plats lligats a diferents festivitats. En la primera cita, quan encara no havíem deixat l'estiu enrere, vam preparar dos begudes refrescants típicament estivals d'Atzeneta: la llet meringada i l'aigua de civada. Tothom que hi va participar va poder conèixer els passos per elaborar-les així com fer-ne un petit tast.

Per últim, també a setembre, el dia 11 de vesprada vam iniciar l'organització dels campionats amb el futbolí que hem adquirit al Casal, però prèviament al matí vam comptar amb acte molt interessant i necessari, un taller d'autodefensa personal dirigit a dones a partir de 12 anys on les participants van poder aprendre en què consisteix la defensa personal a partir de diferents tècniques d'iniciació. Un taller no mix, a càrrec de l'escola d'arts marcial i defensa personal Mugendo de Borriana, on no sols s'ensenyà com prevenir i evitar agressions, sinó que es treballà també l'autoconfiança, a estimar-nos a nosaltres mateixes, a perdre la por i a crear vincles de suport mutu.

I açò és tot per ara. Esperem que les activitats que hem preparat per a aquests darrers mesos de l'any (xerrades, cicles de cinema, concerts, teatres...) tinguen tan bona acollida com les realitzades fins ara i resulten igual d'interessants per a gran part de la gent del poble i de les persones que ens visiten. Fins al pròxim BIM. Salut!

Partida del campionat de futbolí de setembre al Casal

Participants en una de les activitats del taller d'autodefensa personal per a dones.

Aplec de Penyagolosa

Enllestides les jornades aplequeres de 2021 amb el dia dedicat a la joventut

Al llarg de l'estiu, com bé sabreu, des de l'Aplec de Penyagolosa es van organitzar una sèrie de jornades aplequeres descentralitzades dedicades a la gent i a l'entorn del nostre territori. De la majoria de les jornades ja us en vam oferir la crònica en la darrera publicació del BIM, però restava per portar-se a terme l'última, la dedicada a la joventut, que va tindre lloc el darrer cap de setmana de juliol a Benafigos. Va ser una jornada intensa amb molts actes i en la qual es van poder extraure moltes conclusions que volem compartir amb totes i tots vosaltres.

En primer lloc, es va organitzar un ral·li tecnològic per la localitat. L'activitat consistia en una gimcana amb diverses proves i la finalitat era que les persones joves dels quatre pobles pogueren conèixer-se entre elles i posar de manifest les problemàtiques juvenils en l'entorn rural. Per a això es van organitzar, per una banda, jocs de presentació, i per una altra, diferents proves en què es convidava el jovent a reflexionar sobre alguns aspectes importants en la vida juvenil, com per exemple la falta d'oportunitats laborals o la mancança d'infraestructures en telecomunicacions. Al finalitzar la gimcana, es va convocar tothom qui va participar en les proves a una taula rodona per compartir les conclusions a les quals havia arribat cada grup de joves. Açò últim va ser una experiència molt enriquidora, ja que es van posar de manifest moltes preocupacions que eren co-

Algunes de les persones participants en el ral·li tecnològic durant una de les proves.

munes entre les persones participants, com pot ser la falta d'interacció social entre joves en els pobles més menuts. Malgrat que la participació juvenil no va ser molt alta, la dinàmica del ral·li va servir per fer reflexionar tota la gent sobre les mancances d'aquests pobles a nivell d'infraestructures i serveis bàsics, tenint en compte que són aspectes que poden afectar tota la població i no només la joventut.

En segon lloc, es van dur a terme unes xerrades de joves emprenedors de les comarques del nord del País Valencià. Els primers en exposar el seu projecte van ser els membres de "Direnergy", una empresa del sector energètic ubicada al CEDDES de Vall d'Alba, i a continuació, vam conèixer la proposta de "Mos de bresca", una empresa dedicada a l'apicultura a Penyagolosa. Al llarg de les presentacions es van exposar els avantatges i els desavantatges d'emprendre en una localitat amb pocs habitants. Cal destacar, però, que ambdós grups d'emprenedors van coincidir en alguns aspectes importants. Primerament, van parlar sobre la

incertesa de començar una empresa des de zero: la falta d'ajuda i de referents d'emprenedors joves en zones rurals provoca inseguretat en les noves generacions a l'hora d'emprendre un negoci. Però tot seguit van exposar alguns avan-

Presentació del projecte guanyador del programa "Penyagolosa emprén".

tatges, com són el mercat potencial que tenen els pobles d'interior i la satisfacció de gestionar una empresa pròpia. Després, l'Associació d'Empresaris i Treballadors Autònoms de Penyagolosa (AE-TAP) va presentar el projecte guanyador del programa "Penyagolosa emprén". La iniciativa premiada en primer lloc, encara que no n'és l'única seleccionada, versa sobre un projecte ambiciós dedicat al cultiu del wasabi a les terres de Penyagolosa. I per finalitzar aquest bloc d'activitats, es va proposar una taula rodona on es van intercanviar impressions i inquietuds entre tota la concurrència. Passat l'equador de la vesprada, la jornada va continuar amb el torneig de tennis de taula convocat a nivell de la Mancomunitat, el qual va comptar amb una gran participació. Tot el jovent s'ho va passar d'allò més bé jugant i compartint experiències.

Per concloure la jornada, i ja de cara a la nit, es va celebrar un sopar de pa i porta al poliesportiu municipal de Benafigos on es va poder gaudir de la música dels

Actuació de Maluks al recinte poliesportiu de Benafigos.

grups "Malparlat" i "Maluks". D'una banda, el concert del grup de la Plana Baixa va tindre altres artistes convidats, com la polifacètica Pepa Cases, i alhora ens vam poder delectar amb un espectacle de llums i ombres molt original. D'altra banda, el concert de les valencianes ens va transmetre molt bones vibracions gràcies als ritmes moguts i l'energia que brolla d'aquestes xiques de l'Horta. Tot i el mal oratge que ens va acompanyar al final de la jornada i les restriccions sanitàries vigents, la gent es va divertir i va xalar amb les dues actuacions musicals.

I com dèiem a l'inici, d'aquesta intensa jornada aplequera dedicada a la joventut podem extraure'n algunes conclusions:

- La falta d'implicació juvenil en podria ser la primera i principal. És necessari que les noves generacions s'organitzen per posar de manifest les seues necessitats, ja que el futur dels nostres pobles depèn, en gran part, de les persones joves.

- Aprofitar les reflexions al voltant de l'emprenedoria que van emergir a les xerrades al respecte. En moltes ocasions, pensem que el fet d'iniciar un negoci en un poble està abocat al fracàs, però això no és així. Tenim exemples pròxims de persones joves que han començat

La presentació de la revista Saó va tindre lloc a la plaça Major de Benafigos.

un negoci des de zero i les seues experiències han sigut molt positives. A més, actualment es pot comptar amb assessorament gratuït i ajudes econòmiques a l'hora d'emprendre un projecte empresarial.

Per acabar, volem agrair l'ajuda de totes les persones que han fet possible aquesta jornada juvenil i que esperem tinga continuïtat l'any vinent a un altre dels pobles de la Mancomunitat de Penyagolosa, ja que pot ser una ferramenta molt potent per encoratjar i convidar a la participació de les persones joves dels nostres pobles.

L'Aplec coordina la presentació oficial del darrer número d'estiu de la revista Saó

El passat 21 d'agost, la revista Saó va escollir el poble de Benafigos per fer la presentació oficial del número 471 d'aquesta publicació, la lectura del qual us recomanem especialment des d'aquestes línies del BIM. Es tracta d'un número dedicat al despoblament al País Valencià que recull una quantitat molt interessant d'articles al voltant d'aquesta lacra social que des de l'inici de l'Aplec ens esforcem per revertir en el nostre territori.

Inici del sopar de pa i porta de la Festa Estellés a Xodos.

La presentació va comptar amb la participació de membres del Fòrum de la Nova Ruralitat com a autors d'algun dels articles, com el xodenc Artur Aparici i el cinctorrà Jordi Marín, i també del mateix director de la revista, Vicent Boscà. En aquesta es van reivindicar certs aspectes des del món rural: que estem farts i fartes que ens estudien, que fins i tot hem après a fer-ho nosaltres mateixos i el que necessitem és la implementació d'accions reals que revertisquen un procés que no és natural, sinó induït; que es fa necessària una gestió interna en allò que considerem essencial des del món rural, per això cal governar des del territori i comptar realment amb el territori.

Èxit de la 1a Festa Estellés de les terres de Penyagolosa

El passat 18 de setembre, l'Aplec de Penyagolosa també vam encetar una nova cita d'àmbit mancomunal que mirarem de consolidar anualment fent que rode, com l'Aplec, pels nostres quatre pobles. Es tracta del Sopar o Festa Estellés, una iniciativa que des de 2010 té lloc a molts indrets del nostre país i que combina

poesia, música i gastronomia en un ambient festiu i popular, el marc més adient per recordar el poeta de Burjassot. Així doncs, al poble de Xodos, sumant les terres de Penyagolosa a aquesta efemèride, vam encetar la nostra primera edició d'aquest festa tan especial. Al local poli-

Josep Lluís Notari actuant damunt de l'escenari.

valent vam acudir més de 60 persones, amb presència de gent de tots els pobles de la Mancomunitat, per gaudir d'un sopar de pa i porta amb picadeta i beguda sobre unes taules que ocupaven gran part de l'espai. A sobre de cadascuna d'aquestes hi havia un poema representatiu de la magna obra de Vicent Andrés Estellés, el conegut com a fill del forner. Aquelles persones que van voler, abans de començar el concert proposat per a l'ocasió van poder compartir els poemes i fragments de la seua taula en una lectura pública. Es tractava d'una selecció de poemes d'obres i poemaris diversos que permetien copsar el ventall d'àmbits temàtics de l'autor de Burjassot (la quotidianitat, l'amor i el compromís cívic i nacional) i del seu estil, que combina la llengua culta i el registre col·loquial. A més a més, la tria coincidia amb versos que han sigut musicats per diversos cantants

contemporanis i actuals, qüestió que denota la vigència i l'accessibilitat de l'obra d'Estellés com el gran poeta perenne que és. Els versos de "Cançó de Bressol", "M'aclame a tu", "Hotel París", "Assumiràs la veu d'un poble"... van ressonar entre les parets del local comunal de Xodos i van deixar pas a l'actuació programada de Josep Lluís Notari, cantautor de la Vilavella. El de la Plana Baixa va interpretar un bon grapat de les seues cançons, que es mouen entre les reivindicacions polítiques, socials i nacionals i la temàtica més aviat sentimental. Però potser el punt més emotiu del concert va ser la interpretació en primícia de la cançó "La mort de l'emigrant", d'una forta càrrega emocional i reivindicativa, peça del 1980 del cantautor castellonenc Fèlix Estop que Notari vindica i versiona en el disc coral "Pell", dins el titànic projecte recentment publicat de Mural Sonor del País Valencià per Acció Cultural del País Valencià, entitat que va col·laborar en la consecució d'aquesta festa que, com hem dit, l'any que ve mirarem que es puga repetir en aquest cas a Vistabella.

Els nostres artistes

Vicent Bernat Callao El pintor recol·lector de pintors

Juanma Velasco

No sé d'ell. He de reconèixer que ni tan sols em sonava el seu nom, però algú esmenta que és un home amb inquietuds per igual pictòriques que organitzatives. Ací compareix. S'esplaia ell.

Parlans un poc del tu

Tinc 71 anys, casat amb Milagros Cubedo, tinc 4 fills, viu entre Castelló i Atzeneta.

Sóc Economista, he treballat en Telefónica 30 anys, prejubilant-me en aquesta empresa als 50 anys. Al mateix temps tenia una assessoria fiscal que compartia amb dos dels meus fills, economista i advocada, i jubilant-me per fi de tant de treball fa 3 anys.

Des de quan aqueixa inclinació?

Fa 15 anys que pinte, des de l'any 2006. Començant a l'escola de pintura de Santi Tena, a Castelló, a la qual encara hui vaig quasi tots els dies. Pintava després del meu treball en l'assessoria, és a dir ja de nit.

Qui va ser el teu iniciador familiar si n'hi va haver?

He de dir que el meu germà és pintor des de tota la vida. Encara hui continua pintant. I per tant l'afició ve de família.

Quina ha sigut i és la teua tècnica més recurrent?

Vaig començar pintant amb la tècnica d'oli. Els quadres d'aquesta època tenen per a mi un valor especial. Però prompte em vaig passar a l'acrílic per la seua major rapidesa en l'execució en assecar molt abans. I ja sempre he pintat amb la tècnica de l'acrílic. També he usat textures, xorreres, pegots i algunes altres tècniques menys usuals però sempre ha sigut l'acrílic el color usat finalment.

Quantes hores li dediques setmanalment a l'afició?

Pinte quasi tots els dies, entre dues o tres hores. Cal tindre en compte que un quadre porta a més temps per a pensar els temes, preparar bastidors i altres.

Has arribat a exposar al marge d'esdeveniments locals?

Algunes de les meues obres han sigut publicades en els llibres de l'editorial OLIVERAS de Barcelona en diversos anys "Mestres contemporanis" i també "Grans obres de grans pintors".

-Participació diversos anys en les exposicions de l'Ateneu de Castelló, apareixent en els llibres i fullets publicats al costat dels pintors de Castelló.

-Gran exposició en la Galeria de Barcelona "Crisolart Galerías".

-Participació en diversos anys en les ex-

posicions d'Ajuntament de Sant Joan els Fons de Girona.

-Exposició amb Crisolart Galerías a Nova York.

-Presentació d'una obra en la Fundació Jorge Alío.

-Exposició a Donosti i en l'homenatge al IV centinari de la mort del Greco a Barcelona i en la "Homenatge A Frida Kahlo" a Nova York.

-Diverses participacions més "Palau-Saverdera (El Balcó de l'Ampordà).

-Curs sobre dibuix de la figura humana de diversos mesos de duració amb models tant masculins com femenins.

-He participat en bastants concursos de pintura ràpida.

-Exposició individual a Morella, a l'hotel Cardenal Ram.

-Unes altres a Màlaga, en la galeria Javier Román.

-I ja per fi, tres exposicions a Atzeneta, amb els pintors d'aquest terreny ja conegudes per la majoria del poble.

Xerrans un poc de la teua faceta com organitzador de l'exposició local.

La primera exposició que es va fer a Atzeneta va ser "IMPRESSIONANT". Vaig proposar la idea al pintor del poble Amadeo i em va animar i va col·laborar immediatament. Coneixia dues pintores d'Atzeneta i vaig con-

tactar amb elles i van voler participar immediatament i altres persones del poble van parlar del projecte. Ràpidament van acudir pintors del poble. Jo estava al·lucinat de la quantitat de pintors que hi havia i van aparèixer al poble. Vaig reunir catorze pintors i quaranta-quatre obres. Crec que va ser tot un èxit.

El treball de l'organitzador de l'exposició consisteix a reunir els pintors, parlar amb ells de l'exposició i exposar el pla i enviar a tots informació sobre dates, cartell, recollida de quadres. Coordinar Ajuntament i Oficina de turisme i administrar l'ajuda de tots ells perquè tot es faci al seu temps.

En la II Exposició, van acudir una al-

tra vegada tots els pintors i es va fer també amb catorze pintors i quaranta-cinc quadres

També aquest any 2021, diversos pintors em van sol·licitar que organitzara de nou l'exposició. Ho vaig fer i van ser onze els pintors i trenta-cinc les pintures exposades.

Tria només un, el que t'haguera agradat pintar, dels centenars de quadres que t'hauran d'agradat.

M'agradaria pintar un obra de Velázquez, "La forja del vulcà" i una de Sorolla i moltes de Van Gogh i tantes altres...

Enquadrar-s'en un estil, en un corrent és alguna cosa que potser no t'agrada massa, però fes un esforç i aproximàns un.

Vaig començar pintant realisme i des de llavors he passat per tota mena d'estils, m'encanta fer pintura amb textures, però crec que el que més em quadra és l'expressionisme figuratiu. M'agradaria arribar a ser un pintor abstracte.

Algun dels teus fills ha heretat la teua habilitat amb els pinzells?

En pintura mai saps quin dels teus fills podria seguir-te, encara que sé que els encantaria, però això serà quan siguin més majors. Però les meues

netes: Abrica de 14 anys i Irene de 10, ja van a tallers de pintura.

Què tens ara entre bastidors?

En aquests moments tinc el projecte de realitzar quadres grans per a participar en els concursos de pintura més prestigiosos d'aquest país.

Quines expectatives tens amb la pintura arribat a la maduresa?

Voldria fer-me major sense deixar de pintar.

Nutrició

Neus Bartoll Orenga. Dietista-nutricionista CV-00755 (RRSS: @nutriideas)

PUBLICITAT ALIMENTÀRIA

Són les 6 de la vesprada, ja has acabat totes les tasques de casa. Has preparat el menjar, has llavat els plats, passat el tiràs i deixat al teu fill a classes d'Anglès. A la fi ha arribat el teu moment de tranquil·litat! T'asseus al sofà i encens la tele. No fan res. Fas una mica de zàping i de sobte t'entra el cuquet... Aqueix cuquet de no saps què, galetes amb xocolata? Un paquet de papes? Pizza? Un sàndwix de Nocilla? Comences a pensar què hi ha per casa i de sobte et veus en la cuina atacant amb tot... Et sona aquesta situació?

T'has posat a pensar alguna vegada perquè sempre que t'asseus al sofà t'abellix menjar alguna cosa? I no, no sol ser una fruita... Doncs bo, gran part de culpa la té la publicitat. És un acte totalment inconscient. Si estàs avorrit a casa veient un anunci d'una crema de cacau on hi ha una família feliçment berenant, el més normal és que t'abellisca una mica de xocolata o una cosa dolça. És el que es diu fam visual. En veure un aliment, et recorda al seu sabor i les sensacions que et provoca, els teus circuits cerebrals del plaer es posen en marxa, i sense adonar-te ja estas bavejant i pensant en el bo que seria menjar aqueix aliment. I és llavors, quan el teu impuls et porta al rebost a veure què hi ha.

No és que no tingues força de voluntat,

és que la societat t'ho posa molt difícil! T'has adonat alguna vegada del bombardeig d'anuncis de menjar porqueria que ens engolim dia rere dia? És una barbaritat...! No m'estranya que les taxes d'obesitat cada any siguin majors, és pràcticament impossible fugir de tot aqueix màrqueting. I és obvi que aquestes marques no faran res per a millorar la teua salut, a ells només els interessa vendre i guanyar "dineritos".

Estem molt influenciats pels mitjans, més del que pensem. En realitat som fàcils de manipular per les grans marques. Els anuncis de televisió, les sèries i les pel·lícules que veiem, la música que escoltarem, les revistes que llegim... I finalment, però no menys important, les xarxes socials (YouTube, Instagram, Facebook, TikTok). Volem fer el que els nostres influencers favorits fan, i si això

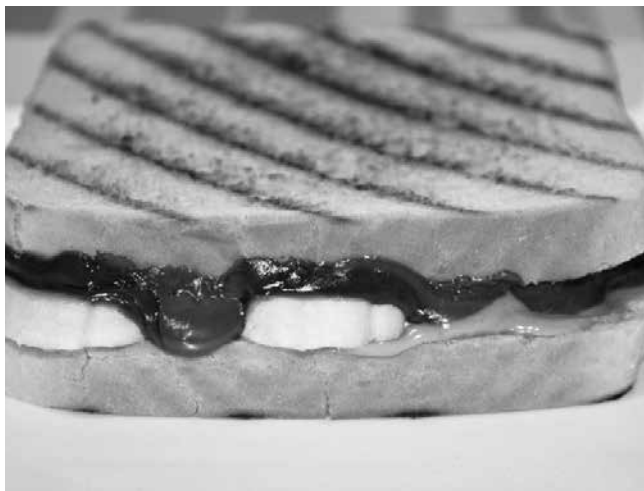
és beure Coca Cola i menjar unes papes Lays mentre estan prenent el sol en la seua super terrassa, perquè això mateix farem, sense pensar si això és perjudicial per a nosaltres o no. Si ells ho fan i es diverteixen, nosaltres també.

I fixa't el confús que és: mentre alguns anuncis ens inciten a menjar els seus productes sense pensar i gaudir del seu sabor, uns altres ens diuen que hem de cuidar-nos per a mantindre la línia i estar perfectes. Per exemple, d'una banda Donuts ens diu "hui és un bon dia per a somriure" (prenent-te un Donuts, evidentment, perquè no es pot somriure si no et prens un Donuts.... Ironia), i d'altra banda, els cereals Special K ens diuen "senteix-te estupenda aquesta temporada", mentre t'ensenyen la imatge d'una xica jove i prima prenent-se un bol amb aqueixos cereals (cereals, que per si no ho sabies, tenen una barbaritat de sucre...). Els gelats Magnum ens diuen "allibera la bèstia que portes dins", és a dir "fes el que t'isca del papo" (com si hagueres de prendre un gelat per a demostrar el poderosa que

eres com a dona o una cosa així...), i els iogurts Activia et pregunten "vols fer feliç a la teua panxa?", és a dir Vols veure't prima i tindre bones digestions? (com si un iogurt amb fruita mig mústiga i bastant sucre, fera que aprimares per art de màgia). Et recorde que les millors postres, desdejuni, esmorzar i berenar és la fruita fresca. I podríem seguir i seguir amb un munt d'exemples...

És estrany. D'una banda ens inciten a menjar menjar porqueria, perquè està bona i això és divertit; però l'altra pareix quasi ens obliguen a ser primes i perfectes (sense estries, sense cel·lulitis, sense arrugues...) Una cosa bastant incompatible llevat que: 1) Si-gues un robot dissenyat per la NASA i el teu cos no canvie mai. 2) Tingues una determinada genètica que t'impedeix engreixar amb facilitat (cosa que no t'exclou de rebre crítiques cap al teu cos, ja que en aquesta societat ser molt prima també sembla que està mal vist) o 3) Tingues hipertiroidisme i el teu metabolisme està més accelerat del normal (i encara que de primeres puga semblar una bonica idea, deixa'm dir-te que no ho és). La societat ens diu que hem de menjar malament per a divertir-nos, i hem d'estar primes per a voler-nos. Quan el que hau-

riem de fer per la nostra salut és tot el contrari, menjar saludable per a donar-li al nostre cos els nutrients que necessita; i acceptar i abraçar els nostres complexos perquè són el que ens fan úniques i especials.

Nosaltres, com a adults, podem ser conscients que els anuncis són només això, anuncis. Podem dubtar de si és veritat que una margarina amb fitoesterols vegetals baixa el colesterol. Podem intuir que a Carlos Argiñano li paguen perquè diga que utilitza Avecrem en els seus guisats. Podem deduir que per més Coca Cola que beguem, no serem més feliços. Però... I què passa amb els xiquets? A cas ells tenen aqueixa capacitat? Per desgràcia, no. Si un xiquet veu que el seu jugador de futbol favorit està anunciant una crema de cacau ensucrada, només voldrà menjar aqueixa crema de cacau. Si una xiqueta veu que la seua cantant favorita està anunciant el seu menú preferit del McDonalds (encara que ella siga celíaca i no el puga menjar, no vull posar noms...), la xiqueta només voldrà anar al McDonalds a provar-ho. Els xiquets vols imitar als seus referents, siguen reals o siguen personatges de dibuixos animats, i faran el que siga per a semblar-se una mica més ells.

És per això, que des de l'any 2005 el Ministeri de Sanitat es va marcar com a objectiu juntament amb l'OMS i altres institucions comunitàries, disminuir la prevalença de l'obesitat i el sobrepès infantil. D'aquesta manera va sorgir el Codi PAOS, un conjunt de normes per a regular la publicitat dirigida a menors de 12 anys. Sembla bona idea veritat? Ho seria si les seues sigles no significaren Codi d'Autoregulació de la Publicitat d'Aliments. Autoregulació.... És a dir, que si l'empresa ho vol aplicar bé i si no, també. I és per això que hui dia ens contínuem trobant amb cereals de desdijuni presentats per divertits animals, galetes amb dibuixets de la Patrulla Canina, "juguetitos" de Bob Esponja en els menús infantils dels restaurants de menjar porqueria i bossetes de "snacks saladitos" amb "tazos" per a col·leccionar. I després ens estranya que existisca un 45% d'obesitat infantil? És impossible que els xiquets vulguen menjar fruites i verdures si estan constantment bombardejats per anuncis de menjar porqueria molt més ric ...

Per desgràcia, les grans empreses alimentàries continuaran anunciant els seus productes fem per tots costats. Però per sort, nosaltres tenim el poder d'elecció. Sé que no canviaré el món, però només et demane, que la pròxima vegada que veges un anunci d'un aliment, sigues crític. Pregunta't quin missatge et vol transmetre, observa de manera crítica els missatges, els eslògans i les imatges. Com són i què estan fent els personatges. Pregunta't quina part de l'anunci podria ser real i quina part és falsa. I pensa si això que estàs veient és realment saludable i bo per a tu i els teus.

Des de la Cooperativa

Eladi Roca - Miguel Ángel Moliner

Conveni de col.laboració

La Cooperativa d'Atzeneta i la Universitat Jaume I han signat un conveni de col·laboració per a la realització d'un projecte d'investigació dins del Programa per a la promoció de la investigació científica, el desenvolupament tecnològic i la innovació (I+D+i) en la Comunitat Valenciana, impulsat per la Generalitat Valenciana.

La finalitat d'aquest programa és afavorir la transferència de coneixements entre el món acadèmic i empresarial, mitjançant la realització d'estades del personal investigador doctor dels centres de recerca (UJI) en empreses de caràcter mercantil que tinguen com a finalitat la materialització d'un projec-

te de recerca que supose una innovació en els processos de fabricació o en el producte final de l'empresa.

Dins d'aquest marc, el Grup d'Investigació Innovació en Màrqueting (IMK) de la Universitat Jaume I, sota la direcció del professor Miguel Angel Moliner, desenvoluparà l'estudi del "Projecte d'Industrialització i comercialització en línia de productes agroalimentaris de proximitat d'origen Penyaagolosa.", amb l'objectiu principal de dissenyar i implementar un Marketplace, com a plataforma conjunta de comercialització, promoció i difusió on donar cabuda a tots els productes que es produeixen i elaboren en aquesta comarca. El projecte s'ha iniciat amb una enquesta per a conèixer els hàbits de compra i consum dels productes agroalimentaris locals o de proximitat (verdures, fruites, fruita seca, carns, olis, ...) per part dels consumidors finals d'aquests productes; Destacar la bona acollida que està tenint la consulta i encara es pot participar en el següent enllaç: <https://cutt.ly/LROayPA>

Col·laboracions

ZINGARA

La tristeza me desgarrar el alma.

La impotencia me mima la moral.

La mentira y la verdad las separa un hilo tan fino que a veces no las se diferenciar, nunca se sabe lo que es mentira o es verdad.

La pobreza y la riqueza sí que se diferencian, el que las sufre a la vista está.

Del rico nunca nada sacarás, del pobre su pobreza tendrás y heredarás.

De las sectas, aprenderas a decir "tome" y nunca jamás a decir la palabra "deme".

Corazón que sufre late, corazón que no late duerme.

Amar es querer, amar es aprender a ceder y comprender, amar es a veces el saber sufrir.

El corazón, se temple con la alegría y la tristeza, la alegría es el tic y la tristeza el tac.

La buenaventura que una gitana me echó me dijo, "payo ties una de cal y una de arena, el color de tu piel la de arena, el color de tu alma negra, va servio el señorito, palabra de caló, vaya usted con Dios".

Atzeneta 04/04/2019
Paco Usó

VOS ENRECORDEU

Del forcat i la rella del matxo al tractor, de cavar a mà a la mula mecànica.

De la dalla i la corbella per a el alfals i el forment, l'ordi i altres grans a la recol·lecta.

De l'era i el matxo i el trill hem passat a la trilladora, de le bèsties de càrrega al cotxe, la moto i el tot terreny.

De l'aixada estretade la malea i els ribassos que l'alimentaven.

Els forns de pa i la ceràmica del gas a la llum.

Es troben a faltar els cants dels segadors i de les segadores que acompanyats de les xitxarres anuncien el calor.

També es trobe a faltar en les eres el cant de batre cuan es trille, aqueste cant que es cantava per a donar anim al bestiar de la faena.

Esta época tan dura passada donava de mentgar a molta gent, no n'hi havia altra cosa.

Atzeneta 03/04/19

Paco Usó

El temps i la meteo a Atzeneta

Melcior Rovira Monfort

Hem tingut un estiu normal!!

Sembla que el títol no amague res d'extraordinari, però sí. La normalitat climàtica entesa com una mitjana numèrica de temperatures i pluges de tota la sèrie de dades (que té 78 anys), darrerament no sol coincidir amb les condicions climàtiques que vivim, sobretot durant l'estiu, que acostuma a ser prou més calorós i més sec del prototip que descriuen les xifres mitjanes. Doncs l'estiu de 2021 (recorde que es considera estiu meteorològic els mesos de juny, juliol i agost) ha tingut una temperatura mitjana sols una dècima de grau per damunt del que tocava, així que entra dins la "normalitat termomètrica". Per la seua banda, les pluges sí s'escapen lleugerament de l'habitual, però també per damunt. És a dir, ha sigut un estiu lleugerament humit, perquè s'han recollit 123,5 litres, un 24 % més de la "normalitat pluviomètrica". Aquest estiu segueix la tendència de la primavera i l'hivern passats, també humits, i fa que la pluja recollida durant els primers 9 mesos del 2021 siga de 550,5 litres, un 32 % més del que apunta la mitjana.

Cortina de pluja i granís avançant cap al poble des del Cap del Terme la vesprada del 31 de juliol

Si aporte l'anàlisi per mesos a partir de juny (que va ser el darrer mes que vaig descriure a l'anterior BIM), trobem que vam tenir un juliol fresc i prou normal pel que respecta a les pluges. La temperatura mitjana va ser de 23,5 °C, dos dècimes per baix de l'habitual (feia 5 anys que no teníem un juliol tant fresc), i en tot el mes no es van superar els 36,5 °C de valor màxim. Les pluges, com apuntàvem i com toca, escasses: 17 litres en total, quasi tots caiguts durant la tronada de la vesprada del dia 31 que va deixar 14 litres i un poc de granís d'entre 1 i 2 cm de diàmetre, res a vore amb les pedres gegants que la mateixa tempesta va deixar una hora després a les zones de la Plana. cursos fluvials.

Cel fosc cap a Benafigos la vesprada del 30 d'agost que amagava una tronada molt forta que va afectar el terme de Culla.

Agost, per la seua banda, va ser el mes més càlid de l'estiu i de l'any, amb 24 °C de valor promig de temperatura, quatre dècimes per damunt del que pertocaria. El fet termomètric a destacar d'aquest mes va ser l'onada de calor històrica dels dies 12 al 15 d'agost, que encara que al poble no va produir cap rècord absolut de temperatura per la presència de brises marítimes que frenaven el termòmetre de vesprada (a Atzeneta la temperatura màxima assolida va ser només de 38 °C), va esborrar molts rècords de calor de la meitat sud i oriental de la península Ibèrica. Des que es tenen registres i els models meteorològics poden determinar la temperatura de l'aire a 850 hPa (uns 1500 m d'alçada), mai s'havia tingut una massa d'aire tant càlida i durant tant de temps damunt la península Ibèrica, sobretot a la meitat oriental. Cal dir que la temperatura d'aquesta capa d'aire va superar els 30 °C durant més de 72 hores i va fer batre dia rere dia durant tres jornades molts dels rècords de temperatura màxima absoluta a observatoris situats entre els 800 i els 1200 metres a la meitat oriental peninsular, com va passar a la ciutat de Conca i Terol. A més, també es va batre el rècord absolut de temperatura de l'Estat espanyol a Montoro (Córdoba) el 15 d'agost amb 47,4 °C. Com he comentat, però, la zona litoral mediterrània vam estar de sort i les brises ens van salvar de polvoritzar els nostres propis rècords; bé, no a tot arreu, ja que la capital de la Plana va batre el seu rècord superant-lo en més de tres graus a la una de matinada... però d'això en parlaré després. Tornant a l'anàlisi d'agost, a més de lleugerament càlid, va ser molt humit. Es van recollir 64,5 litres, quasi un 50 % més del normal, i amb molts dies de pluja, un total de 10 dies concentrats en la segona quinzena "festerà", com mana el patró climàtic.

Setembre, al seu torn i ja dins l'estació de la tardor, ha sigut càlid i molt humit (semblant a l'agost). La temperatura mitjana del mes va ser de 21 °C, mig grau per damunt del normal, i es van recollir un total de 129,5 litres, un 70 % més de l'habitual (el setembre més humit des del 2009). Cal dir, però, que quasi tota la pluja es va recollir en dos jornades: la del dia 1 amb 65 litres i la del dia 21 amb 28 litres; la resta van ser molts dies de precipitació escassa, però que van permetre mantenir la humitat molt elevada durant tot el mes, alegrant els boletaires i fastiguejant els agricultors.

Finalment, octubre, fins la meitat (i com quasi tots els darrers anys), extremadament sec i molt càlid. De moment no fa pinta de canviar... però açò ho podrem comprovar al següent BIM.

Bancals anegats d'aigua per la zona dels Plans al migdia del dia 1 de setembre, després d'un ruixat intens que va deixar quasi 30 litres en menys d'un hora

Quin origen tenia l'aire infernal de la nit del 14 d'agost?

Durant la vesprada i la nit del dissabte 14 d'agost, quasi totes les comarques del nord del País Valencià es van veure afectades per un fenomen meteorològic poc freqüent que podríem qualificar d'extraordinari i històric, si tenim en compte la seua extensió, durada i intensitat. Tots vam notar que no era normal eixir al carrer a les 9 o les 10 de la nit i rebre una bufetada d'aire tòrrid, com si s'estiguera davant una foguera, acompanyat de vent moderat a fort. Doncs bé, estàvem patint un esclafit càlid (reventón en castellà i downburst en anglès).

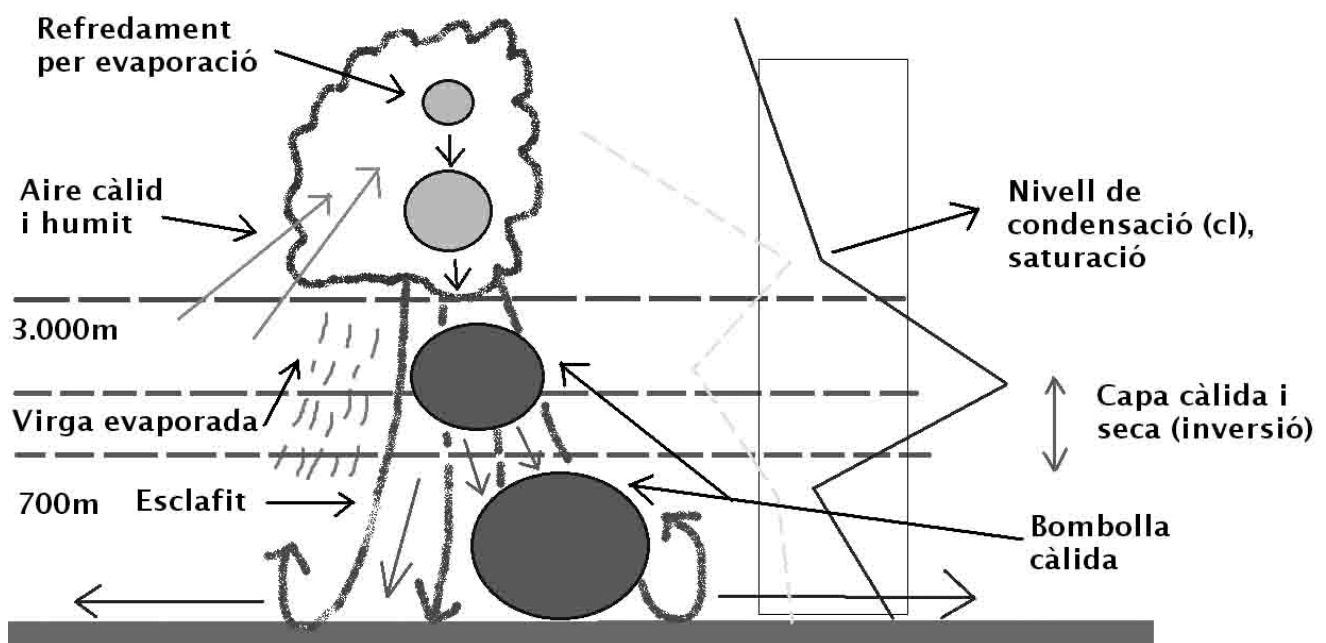
Un esclafit càlid és un fenomen meteorològic poc corrent, associat a situacions d'inestabilitat i formació de tempestes seques, que consisteix en la presència sobtada i local d'un fort vent sec i reescalfat.

Es produeix quan hi ha núvols de tempesta de base alta que viatgen damunt d'una capa d'aire sec i càlid, en moltes ocasions amb pols en suspensió; si arriben a precipitar, la pluja en travessa la capa càlida i seca i s'evapora (s'anomena "virga" a aquest fenomen i se sol apreciar com una cortina d'aigua que no toca terra), la qual cosa provoca un refredament sobtat d'aquest aire. Com ja vaig comentar en un article anterior, l'evaporació és un canvi d'estat que necessita calor, i en aquest cas l'aigua l'agafa de l'aire de l'entorn, raó per la qual aquest es refreda de forma brusca. Aleshores, com tenim un aire que es refreda molt ràpid, en conseqüència guanya densitat i cau ràpidament a la superfície; de fet, l'aire s'esclafa literalment contra la superfície i ix disparat cap a tots els costats, per això s'anomena esclafit.

Però per què és calent si hem dit que s'havia refredat?

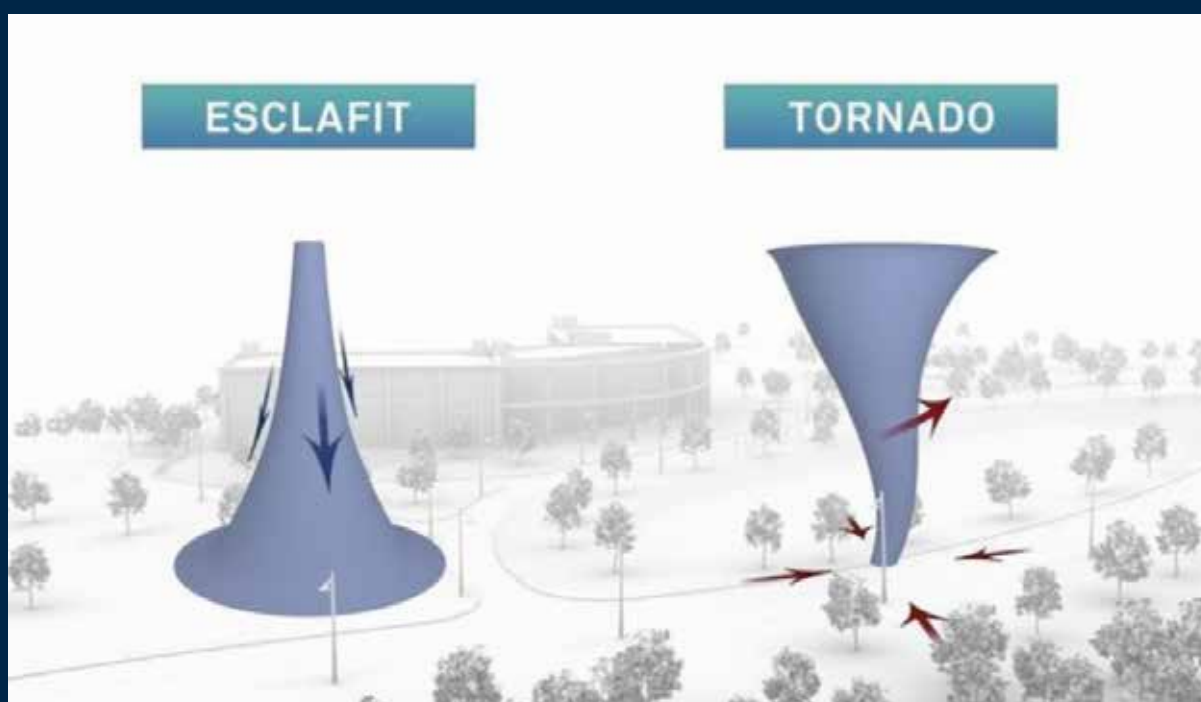
Cal tenir en compte que quan aquest aire arriba prop de la superfície es troba amb una pressió molt més elevada i es torna a reescalfar per compressió (els gasos s'escalfen al comprimir-se i es refreden al descomprimir-se, com podem apreciar amb les bombones

de gas a pressió que es refreden quan s'obrin i es descomprimeixen); ara bé, tot seguit es descomprimeix i es llança horitzontalment i violentament en totes direccions. Això provoca canvis sobtats de temperatura, humitat relativa i pressió atmosfèrica a l'indret proper al núvol (la temperatura pot arribar a augmentar 10 graus en pocs minuts), acompanyat tot plegat per vents que poden arribar a superar els 100 km/h i, el que és pitjor, sense donar-ne senyals previs. De fet, pels seus efectes destructius poden ser confosos amb tornados, però són processos completament diferents: en un esclafit el vent ix disparat horitzontalment cap a fora del punt de caiguda, mentre que en el tornado el vent s'arremolina cap a dins i cap amunt del núvol que succiona.

En la situació que ens pertoca, el passat agost teníem una capa d'aire històricament càlida i seca a altituds mitjanes (ja he avançat abans que era un fenomen càlid de rècord) i el dissabte 14 va haver-hi una lleugera inestabilització en capes més altes (aire més fred) que va originar la convecció d'aquest aire tant càlid i la formació de tempestes seques. A meitat vesprada, però, aquestes tempestes van tenir suficient entitat per fer ploure i no produir esclafits càlids ja que la pluja va arribar a tocar terra; ara bé, en fer-se tard les tempestes van perdre força (com és habitual a l'estiu) i la pluja ja no era suficient per travessar la capa d'aire excessivament càlida i seca, amb la qual cosa es va posar en marxa el fenomen de l'esclafit anteriorment descrit: la temperatura a Atzeneta es va enfilar fins als 38 o 39 graus entre les 9 i les 10 de la nit, amb ràfegues fortes de vent. Aquesta situació va durar fins a les tres o les quatre de la matinada, amb el termòmetre mantenint-se per sobre dels 32 °C.

A més a més, aquest esclafit va afectar quasi totes les comarques del nord (fet poc habitual perquè sol ser un fenomen local associat a una tempesta) i va avançar cap al litoral, on es va intensificar degut a una major pressió en superfície (menys alçada) i va fer enfilars la temperatura per sobre dels 42 °C a Castelló entre la una i les dos de la matinada, tres graus per sobre del rècord de la capital (dada que mostra l'insòlit d'aquest fenomen tan extrem).

RACÓ FOTOGRÀFIC

